

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

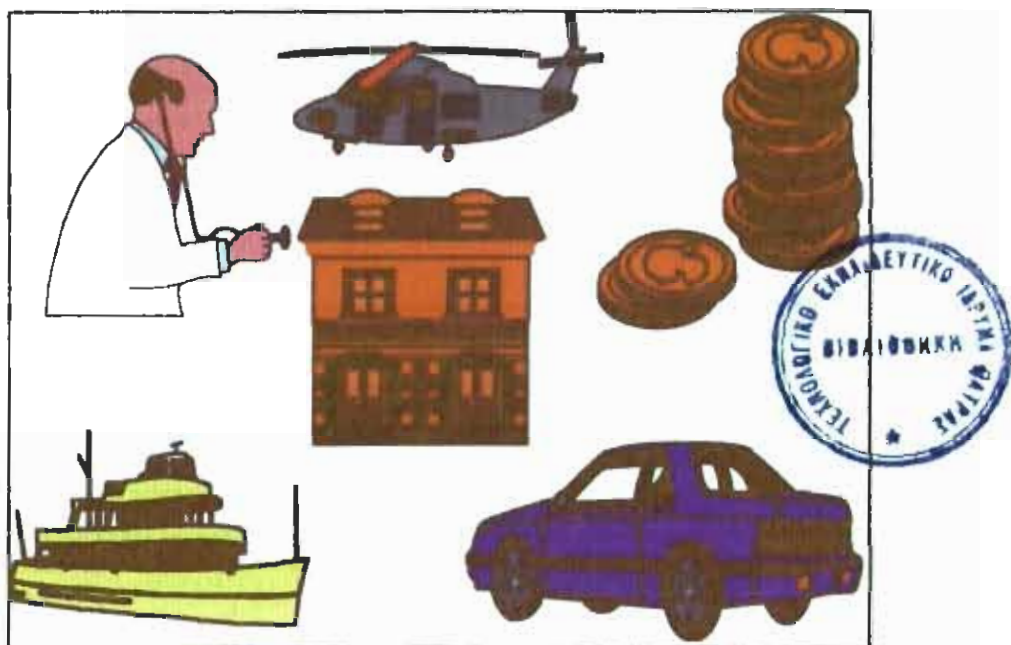
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΘΕΜΑ

“Τα τεκμήρια ως μέσο αύξησης των δημοσίων εσόδων”

Οι σπουδαστές:

Κατσιγιάννης Κων/νος

Κόγκου Μαρία

Τόκα Παναγιώτα

Ο εισηγητής:

Κος Μελισσαρόπουλος Κων/νος

Επίκουρος καθηγητής Σ.Δ.Ο.

ΠΑΤΡΑ, ΜΑΪΟΣ 1995

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΟΓΗΣ	1893
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5
Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ	6
Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ	6
Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΗ ΔΙΠΛΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ	6
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	7
ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	8
ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΩΝ	8
ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΦΟΡΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ	8
ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΠΕΡΙΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	11
Α. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΠΗΓΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	11
Β. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	11
ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΙΔΙΟΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ	12
ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΙΔΙΟΧΡΗΣΗΣ	14
ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΒΙΩΣΗΜΟΤΗΤΑΣ	15
ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΔΙΤΡΟΧΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΟΥΜΕΝΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	20
ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΣΚΑΦΟΥΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ	21
ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΥΣ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΟΥ	23
ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΟΙΚΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	23
ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΓΟΡΑΣ	26
ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ	31
ΤΟΚΟΧΡΕΟΥΛΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΦΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	32
ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ	34

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	41
ΠΩΣ ΘΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΟΥΝ ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	53
Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΥΤΩΝ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	53
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ	69
ΙΑΤΡΟΣ	70
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ	74
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ	75
ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΣ	82
Ο ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΛΟΓΙΣΤΗΣ Η ΦΟΡΟΤΕΧΝΗΣ, ΑΝΑΛΥΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗΣ	83
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ	85
ΑΓΡΟΤΕΣ	87
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΡΙΣΕΙΣ	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	95

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τη σύσταση του νέου ελληνικού κράτους όλες οι κυβερνήσεις προσπάθησαν να επιτύχουν κατά κύριο λόγο τρεις βασικούς σκοπούς:

- εισροή ικανοποιητικών εσόδων για το δημόσιο
- αποτελεσματική αντιμετώπιση της εκτεταμένης φοροδιαφυγής και
- ανακατανομή του εισοδήματος.

Στο πέρασμα του χρόνου το ελληνικό κράτος, ψήφισε πολλούς φορολογικούς νόμους οι οποίοι προσπάθησαν να κερδίσουν τη "μάχη" της έλλειψης πόρων που ταλανίζει την ελληνική οικονομία από τη γέννησή της.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από το 1934 έως και τα μέσα της δεκαετίας του 1950, η ελληνική οικονομία δεν κατάφερε να ακολουθήσει τροχιά ανάπτυξης και στη χειρότερη περίπτωση είχε οδηγηθεί στην πτώχευση και στον εξευτελιστικό δανεισμό. Ασκοπο θα ήταν να παραθέσει κανείς ιστορικά γεγονότα, τα οποία αλληλοσυμπληρώθηκαν με πολιτικοοικονομικές ίντριγκες εγχώριες και μη, που απέτρεψαν την πατρίδα μας να ακολουθήσει την πορεία εκσυγχρονισμού και σταθερής ανάπτυξης.

Μόλις στα 1950 άρχισε μια συστηματική προσπάθεια ανασύνταξης και αναδιοργάνωσης του ελληνικού κράτους, έπειτα από την καταστροφική δεκαετία του 1940. Μέρος της προσπάθειας αυτής αποτέλεσε και ο σχεδιασμός για τη στήριξη της ελληνικής οικονομίας. Στα 1955 συντάχθηκε ένα νέο νομοθέτημα, που προέβλεπε επιβολή φόρου και στο εισόδημα των νομικών προσώπων. Έτσι τα δύο αυτά νομοθετήματα αποτελούν σήμερα, τον κορμό του φορολογικού μας

συστήματος. Τόσο όμως οι πρώτοι νόμοι που ψηφίστηκαν και αποτελούν τη βάση της φορολογικής νομοθεσίας όσο και οι σημερινοί (νόμοι) δεν απέφεραν κανένα αποτέλεσμα. Σήμερα ο ρυθμός είσπραξης φόρων στο δημόσιο δεν εξελίσσεται ικανοποιητικά και η φοροδιαφυγή τείνει να γίνει εθνικό "σπορ". Για να εκλείψει η φοροδιαφυγή και να μπορέσει να ορθοποδήσει η ελληνική οικονομία χρειάζεται η απόκτηση φορολογικής συνείδησης και συνεισφοράς στα δημόσια βάρη από όλους τους Έλληνες πολίτες.

Πριν προχωρήσουμε σε μια ουσιαστική ανάλυση και παράθεση τεκμηρίων που αποτελεί το κύριο θέμα της πτυχιακής μας εργασίας, είναι απαραίτητο να διατυπωθούν ορισμένες φορολογικές έννοιες, που θα βοηθήσουν στην κατανόηση της όλης εργασίας. Η φορολογία σήμερα στηρίζεται σε ορισμένους κανόνες και αρχές έτσι ώστε να αποτελεί συγκεκριμένο σύστημα δράσης στα πλαίσια λειτουργίας του σύγχρονου κράτους. Όταν μιλάμε για φορολογική πολιτική εννοούμε τον τρόπο και τη μέθοδο χρησιμοποίησης της φορολογίας, ο δε χαρακτήρας της διαμορφώνεται ανάλογα με την εξυπηρέτηση στόχων και συμφερόντων. Στη διαμόρφωση της φορολογικής πολιτικής λαμβάνονται υπόψη και ορισμένες φορολογικές αρχές:

- Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ

Με την αρχή αυτή θίγουμε το πρόβλημα της επιβολής φόρου, μέχρι εκεί που το επιτρέπουν τα συμφέροντα της κοινωνίας. Δηλαδή το εισόδημα δε θα πρέπει να μειώνεται από το φόρο σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αποθαρρύνετε η εργασία και το κέρδος, δηλαδή η πηγή εισοδήματος.

- Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ

Σύμφωνα με την αρχή αυτή η φορολογητέα επιβάρυνση για κάθε πηγή εισοδήματος θα πρέπει να είναι διαφορετική π.χ. διαφορετικός συντελεστής εισοδήματος φυσικών νομικών προσώπων, κεφαλαίου, εργασίας.

- Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Η αρχή αυτή υποστηρίζει ότι όλοι οι πολίτες θα πρέπει να υπόκεινται σε φορολογία.

- Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΗ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ

Στην αρχή αυτή αναφέρεται, ότι δεν επιτρέπεται η διπλή φορολόγηση στην ίδια φορολογητέα ύλη (π.χ. η ίδια φορολογητέα ύλη και στο κράτος και στο δημόσιο). Για την κάλυψη των αναγκών του και την αύξηση των δημοσίων εσόδων το κράτος θεσπίζει φόρους. Φόρος είναι η μονομερής αναγκαστική παροχή αγοραστικής δύναμης από τον πολίτη στο κράτος που δε συνοδεύεται από αντίστοιχη ειδική παροχή. Κριτήριο για τη δίκαιη κατανομή του φόρου είναι η φοροδοτική ικανότητα και όχι το όφελος που αποκομίζει ο φορολογούμενος από τη δραστηριότητα του δημοσίου. Στις αναπτυγμένες σύγχρονες κοινωνίες γίνεται δεκτό ότι ο πολίτης συμμετέχει στα κοινά φορολογικά βάρη ανάλογα με τις οικονομικές του δυνατότητες. Υπάρχει λοιπόν η αντίληψη ότι η φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου έχει σχέση με το εισοδήμα του, την περιουσία του, και τις δαπάνες που

πραγματοποιεί. Όταν μιλάμε για φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου σε σχέση με το εισόδημα εννοούμε ότι αυτό αποτελεί το κύριο δείκτη ικανότητας που έχει ο φορολογούμενος να ανταποκριθεί στα φορολογικά βάρη. Η απόκτηση εισοδήματος από φορολογούμενο σε φορολογούμενο διαφέρει αν συνδεθεί με τα περιουσιακά του στοιχεία και ως τέτοια πρέπει να ερευνάται. Τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει ο φορολογούμενος οπωσδήποτε δείχνουν οικονομική άνεση και κατά συνέπεια αυξάνουν τη φοροδοτική του ικανότητα. Ομως η ύπαρξη ενός περιουσιακού στοιχείου δε σημαίνει πάντα ότι αποτελεί αντικείμενο ενός άμεσου προστιθέμενου και επιβαρυνμένου φόρου. Από την άλλη μεριά οι αντιλήψεις που υπάρχουν σχετικά με τις δαπάνες καταλήγουν στην επιβάρυνση των χαμηλότερων εισοδηματικών τάξεων του πληθυσμού. Αυτό ευνοεί τις υψηλότερες εισοδηματικές τάξεις που κύρια αποταμιεύουν και ένα μεγάλο μέρος της φορολογητέας ύλης θα διαφεύγει με συνέπεια να επιβαρύνονται περισσότερο οι καταναλωτές.

Το πρόβλημα της φοροδιαφυγής

Αναφερόμενοι στη φοροδιαφυγή εντοπίζουμε το μεγάλο πρόβλημα που είναι η παράνομη διαφυγή φόρου από τα φορολογούμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα με την οποία επιδιώκεται η μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης. Πιο συγκεκριμένα στην πράξη διακρίνουμε τις εξής μορφές φοροδιαφυγής δηλαδή την άμεση ή έμμεση απόκρυψη φορολογητέας ύλης:

- **ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ** (π.χ. από μισθωτούς με την εμφάνιση μικρότερου ύψους αποδοχών, από εισοδηματίες με την απόκρυψη του πραγματικού εισοδήματος και από επιχειρήσεις με τη μα έκδοση τιμολογίων και αποδείξεων.).

- **ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ** που εντοπίζεται στη μεταβίβαση και αποδοχή κληρονομιάς.

- **ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΦΟΡΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ** δηλαδή τη μη εμφάνιση των πραγματικών πωλήσεων ή υπηρεσιών με αποτέλεσμα την αποφυγή δήλωσης του Φ.Π.Α.

Η έκταση της φοροδιαφυγής εξαρτάται από τους εξής παράγοντες:

- Από τη ροπή των φορολογούμενων για αποφυγή των φόρων. Η ροπή αυξάνεται όσο υψηλότεροι είναι οι φόροι και μειώνεται η φοροδοτική ικανότητα.
- Από την αναποτελεσματικότητα της σύλληψης της φορολογητέας ύλης λόγω των χρόνιων προβλημάτων κακής οργάνωσης των Δ.Ο.Χ.
- Από την έλλειψη κατάλληλης φορολογικής νομοθεσίας, για την περιστολή της φοροδιαφυγής.

Τα τεκμήρια ως μέσο περιστολής της φοροδιαφυγής

Με τον τελευταίο κώδικα φορολογίας εισοδήματος που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Ελλήνων το Μάιο του 1994, νόμος 2214/1994 γίνεται πολύς λόγος για τα τεκμήρια. Τα τεκμήρια αποτελούν το μέσον άμυνας

του κράτους ενάντια στο φαινόμενο της φοροδιαφυγής, που τα τελευταία χρόνια γνωρίζει επικίνδυνη εξάπλωση στην πατρίδα μας. Συνεχώς θεσπίζονται καινούργια τεκμήρια ώστε να μπορούμε να μιλάμε για "τεκμηριοποίηση" της φορολογίας. Σήμερα το "φορολογικό τεκμήριο" κυριαρχεί και στην επιχειρηματική δραστηριότητα και στις ιδιωτικές συναλλαγές και τείνει να αποτελέσει γενικευμένη συμπεριφορά του κράτους στο δημόσιο τομέας. Το κράτος δεν είναι δυνατόν να παραμένει απλός θεατής με "σταυρωμένα τα χέρια" στη συνεχή υποβάθμιση των φορολογικών του εσόδων που προκαλεί τις έντονες δημοσιονομικές ανισορροπίες.

Με βάση ορισμένα στοιχεία που λαμβάνονται ενδεικτικά υπόψη τεκμαίρεται (βγαίνει δηλ. σαν συμπέρασμα) ότι ο φορολογούμενος πρέπει, ανεξάρτητα αν αποδεικνύεται αυτό η όχι, να αποκτά ένα αντίστοιχο εισόδημα. Η λειτουργικότητα του τεκμηρίου διαφαίνεται με το εξής γεγονός: Ένα φυσικό πρόσωπο δηλώνει εισόδημα μικρότερο από εκείνο που προσδιορίζεται από τα τεκμήρια και επομένως έχουμε φοροδιαφυγή. Έτσι ο φορολογούμενος αναγκάζεται με τα τεκμήρια να δηλώσει εισόδημα περισσότερο κοντά στο πραγματικό. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ δηλωθέντος και πραγματικού εισοδήματος καλείται φοροδιαφυγή την οποία καλείται να δικαιολογήσει ο φορολογούμενος. Δεδομένου ότι στα έσοδα του δημοσίου είναι μεταξύ άλλων και η φορολογία εισοδήματος γίνεται αντιληπτό ότι αν δεν υπήρχαν τα τεκμήρια, η φορολογητέας ύλη θα ήταν μικρότερη και επομένως ο φόρος μικρότερος. Με τα τεκμήρια η φορολογία πλησιάζει προς το πραγματικό εισόδημα του φορολογούμενου και τότε τα έσοδα του δημοσίου θα αντανakλούν τα πραγματικά. Χαρακτηριστικό είναι ότι υπάρχουν πέραν του 1.000.000 ανεξέλεγκτες φορολογικές υποθέσεις που στερούν από το Δημόσιο έσοδα. Από το σημείο αυτό και πέρα θα

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

Ξεκινήσει η αναλυτικότερη καταγραφή των τεκμηρίων και η παρουσιάσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

Τα τεκμήρια διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

A. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΠΗΓΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Τα τεκμήρια αυτά έχουν σχέση με την αντίστοιχη πηγή που αποκτάται το εισόδημα. Στο φορολογικό μας σύστημα έχουν εφαρμοστεί τα εξής:

- Το τεκμήριο ιδιοκατοίκησης.
- Το τεκμήριο ιδιόχρησης
- Το τεκμήριο βιωσιμότητας

B. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Στα τεκμήρια δαπανών χρησιμοποιείται σαν δείκτης φοροδοτικής ικανότητας η δαπάνη. Τα τεκμήρια δαπανών διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

- Τα τεκμήρια δαπανών αγοράς
- Τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης
- Λοιπά τεκμήρια δαπανών.

Με τον τελευταίο νόμο έμμεσο τεκμήριο αποτελεί και το αντικειμενικό σύστημα φορολογίας ελευθέρων επαγγελματιών και

επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία Α' και Β' κατηγορίας. Εμμεσο τεκμήριο θα μπορούσαμε να αναφέρουμε το "πόθεν έσχες".

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΙΔΙΟΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΗΓΗ: Εισοδήματα από ακίνητα.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Π.Δ. 129/89 ορίζεται το τεκμήριο της ιδιοκατοίκησης και της ιδιοχρήσης. Εισόδημα από ακίνητα είναι αυτό που προκύπτει κάθε οικονομικό έτος είτε από εκμίσθωση ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση μιας ή περισσότερων οικοδομών, είτε από εκμίσθωση μιας ή περισσότερων γαιών, το οποίο αποκτάται από κάθε ιδιοκτήτη, νομέα επικαρπωτή, ή από αυτόν στον οποίο μεταβιβάστηκε η άσκηση του δικαιώματος της επικαρπίας ή από αυτόν που έχει το δικαίωμα χρήσης ή οίκησης αυτών, είτε αν πρόκειται για επιφάνειες και εμφυτεύσεις (σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59) καθώς επίσης και για οικοδομές που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου, το δικαίωμα το οποίο αποκτάται από τον κύριο του εδάφους.

Με απλά λόγια το τεκμήριο ιδιοκατοίκησης χρησιμοποιείται με τη "λογική" ότι αν ο ιδιοκτήτης της κατοικίας δεν κατοικούσε στην οικία του αλλά την ενοικίαζε, τότε θα είχε επιπλέον εισόδημα το τεκμαρτό μηνιαίο μίσθωμα επί τους μήνες που θα ενοικίαζε την κατοικία του. Επομένως θεωρείται κατά το τεκμήριο φορολογητέα ύλη και προστίθεται.

Με το νέο νόμο 1828/89, με τον οποίο επέρχονται τροποποιήσεις στην φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, δε λαμβάνεται σαν απαλασσόμενο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση όριο τεκμηρίου,

αλλά όριο τετραγωνικών μέτρων της ιδιοκατοικούμενης οικίας. Συγκεκριμένα, το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση της κύριας κατοικίας του φορολογούμενου, εμβαδού μέχρι διακόσια (200) τ.μ., δε λαμβάνεται υπόψη. Όταν το εμβαδό της ιδιοκατοικούμενης κύριας κατοικίας είναι μικρότερο από 200 τ.μ, η διαφορά μέχρι τα διακόσια (200) τ.μ. λαμβάνεται υπόψη για απαλλαγή μιας μόνο ιδιοκατοικούμενης δευτερεύουσας κατοικίας.

Παράδειγμα:

Φορολογούμενος ιδιοκατοικεί σε πρώτη κύρια κατοικία εκατόν ογδόντα (180) τ.μ. και σε δεύτερη κατοικία πενήντα (50) τ.μ. για πέντε (5) μήνες τεκμαρτού μηνιαίου ενοικίου πενήντα χιλιάδων (50.000) δραχμών. Το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκησης θα εξαχθεί ως εξής:

Τα εκατόν ογδόντα (180) τ.μ της πρώτης κύριας κατοικίας και τα είκοσι (20) τ.μ. της δεύτερης κατοικίας απαλλάσσονται του τεκμηρίου.

Αρα: μηνιαίο τεκμαρτό ενοίκιο δεύτερης κατοικίας ανά τ.μ= $50.000:50=1.000$ δραχμές αντί τ.μ.

Ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα= μηνιαίο τεκμαρτό ενοίκιο χ πέραν των διακοσίων (200)τ. μ. χ μήνες ιδιοκατοίκησης= $1.000 \times 30 \times 5=150.000$ δραχμές.

Οι εκατόν πενήντα χιλιάδες δραχμές (150.000 δρχ) προστίθονται στο φορολογητέο εισόδημα του φορολογούμενου.

Αν η ιδιοκατοικούμενη κύρια η δευτερεύουσα κατοικία ανήκει στην σύζυγο ή τα τέκνα του φορολογούμενου, το απαλασσόμενο ποσό που αναλογεί, αφαιρείται από το δικό τους ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση.

Τέλος στην περίπτωση συνιδιοκτησίας μεταξύ των συζύγων ή μεταξύ αυτών και των ανήλικων τέκνων τους, το συνολικό ποσό που απαλλάσσεται αφαιρείται αναλογικά από ιδιοκατοίκηση του καθενός, με βάση το ποσοστό συνιδιοκτησίας τους.

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΙΔΙΟΧΡΗΣΗΣ

ΠΗΓΗ: Εισοδήματα από ακίνητα.

Το τεκμήριο της ιδιόχρησης έχει την έννοια ότι ο ιδιοκτήτης φορολογούμενος έμμεσα έχει εισόδημα αυτό που θα προέκυπτε αν ενοικίαζε την επαγγελματική του στέγη σε τρίτο.

Ιδιόχρηση έχουμε όταν ο φορολογούμενος κάνει ίδια χρήση της επαγγελματικής του στέγης η οποία ανήκει είτε στην πλήρη κυριότητά του είτε έχει την επικαρπία.

Το τεκμήριο της ιδιόχρησης αναφέρεται μιν στην πηγή εισοδήματος, πλην όμως σαφώς λαμβάνεται σαν δείκτης φοροδοτικής ικανότητας η περιουσία σε συνάρτηση με το προκύπτον από αυτή εισόδημα.

Ως παράδειγμα αναφέρουμε την περίπτωση δικηγόρου που έχει ιδιόκτητο δικηγορικό γραφείο 40 τ.μ από 1/1. έως 31/12/94 τεκμαρτού μηνιαίου ενοικίου 60.000 δρχ. Αρα για τον υπολογισμό του συνολικού εισοδήματος θα υπολογίσουμε καταρχάς το τεκμήριο ιδιόχρησης:

Μηνιαίο τεκμαρτό ενοίκιο ανά τ.μ = $60.000:40=1500$ δρχ/τμ.

Ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα: μηνιαίο τεκμαρτό ενοίκιο ανά τ.μ χ τ.μ χ μήνες ιδιόχρησης = $1.500 \times 40 \times 12= 720.000$.

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

Επομένως συνολικό εισόδημα από την ιδιοχρησή του δικηγορικού γραφείου 720.000.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Από ακαθάριστο εισόδημα που προκύπτει από το τεκμήριο ιδιοκατοίκησης και ιδιοχρησης αφαιρείται, σύμφωνα με το νόμο, ένα ποσοστό 5% για αποσβέσεις. Οπότε σύμφωνα με το προηγούμενο παράδειγμα θα έχουμε: $720.000 \times 5\% = 36.000$

$$\begin{array}{r} \text{δηλ. } 720.000 \\ -36.000 \\ \hline 684.000 \end{array}$$

Οι εμπορικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Α και Β κατηγορίας δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν το εισόδημα από ιδιοχρηση σαν έξοδα γιατί τα κέρδη τους υπολογίζονται εξωλογιστικά με Μ.Σ.Κ.Κ.

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΒΙΩΣΗΜΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 33β του Π.Δ/129/1989, το τεκμήριο βιωσιμότητας ισχύει για επιχειρηματίες εμπορικών, βιοτεχνικών και άλλων επιχειρήσεων όσο και ελευθέρων επαγγελματιών οι οποίοι ασκούν την επαγγελματική τους δραστηριότητα πάνω από πέντε (5) έτη. Η δραστηριότητα αυτή πρέπει να ασκείται σε πόλη με πληθυσμό πάνω από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, ή σε πόλη με πληθυσμό κάτω από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους εφόσον ο υπόχρεος διατηρεί ένα τουλάχιστον υποκατάστημα σε άλλη πόλη ή ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα σε τουριστικό τόπο.

Βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή του τεκμηρίου αυτού είναι ότι το ελάχιστο όριο δήλωσης κερδών του φορολογούμενου να είναι πεντακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές (550.000), ανεξάρτητα από το αν έχουν πραγματοποιηθεί ή όχι. Παράδειγμα:

Ενας ελεύθερος επαγγελματίας με δηλούμενο ποσό εισοδήματος, από την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, τετρακοσίων χιλιάδων δραχμών (400.000), θα φορολογηθεί με το ελάχιστο όριο κερδών που είναι πεντακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές (550.000). Δηλαδή η διαφορά των εκατόν πενήντα χιλιάδων δραχμών πρσαυξάνει το εισόδημα που δηλώνει ως προερχόμενο από τη δραστηριότητά του και ο φόρος υπολογίζεται στο συνολικό εισοδημά του.

Το άρθρο 33β καταργήθηκε για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1/1/89.

Με νεότερες εκτιμήσεις το τεκμήριο βιωσιμότητας μπορούμε να το ονομάσουμε πρόγονο του αντικειμενικού προσδιορισμού ελάχιστου καθαρού εισοδήματος από ελεύθερα επαγγέλματα και εμπορικές επιχειρήσεις.

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Α) ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν.3323/55 όπως αναθεωρήθηκε με τον ν.2214/94 άρθρο 12 το οποίο αναφέρεται στον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης βάσει δαπανών λαμβάνεται σαν τεκμήριο και η δευτερεύουσα κατοικία, εφόσον είναι πάνω από εκατόν είκοσι (120) τ.μ.

Αν ο φορολογούμενος και τα άτομα που το βαρύνουν έχουν στην κυριότητα τους περισσότερα από ένα ακίνητα (ως δευτερεύουσα κατοικία) των οποίων η επιφάνεια συνολικά υπερβαίνει τα 120 τ.μ. τότε αθροίζεται το συνολικό τεκμαρτό ή πραγματικό μίσθωμα και πολλαπλασιάζεται επί το συντελεστή δύο(2), για να εξευρεθεί το τεκμαρτό εισόδημα που θα βαρύνει τους υπόχρεους. Να σημειωθεί ότι εάν η δευτερεύουσα κατοικία είναι εξοχική τότε το τεκμαρτό ή πραγματικό ποσό που θα προσαυξάνει το συνολικό εισόδημα των υπόχρεων θα περιοριστεί στα 3/12 του συνολικού τεκμαρτού ή πραγματικού εισοδήματος που θα προκύπτει.

Τέλος εξακολουθεί να μη λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό τεκμαρτού εισοδήματος, η ιδιοκτησία δευτερεύουσας κατοικίας που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω των πέντε χιλιάδων (5.000) κατοικιών και έχει περιέλθει στον φορολογούμενο ή τη σύζυγο του από κληρονομιά, προίκα, ή γονική παροχή εκτός

από τις κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές και είναι χαρακτηρισμένες ως τουριστικοί τόποι.

B. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και κυκλοφορίας επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης που προσδιορίζεται ανάλογα με τους φορολογήσιμους ίππους του αυτοκινήτου και της συμμετοχής της τεκμαρτής αυτής δαπάνης στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

**ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 1995 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΙΜΟΥΣ ΙΠΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ Ε.Ι.Χ.
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΤΛ.**

φορ/μοι ίπποι	Μέχρι και 5 έτη (1990-1994)	Πάνω από 5 μέχρι και 10 έτη Μείωση 20% (1985-1989)	Πάνω από 10 μέχρι 15 έτη Μείωση 30% (1980-1984)	α) Πάνω από 15 έτη (πριν από το 1980) β) Προέλευση από Ο.Δ.Δ.Υ. γ) Σε περίπτωση κυριότητας ΕΙΧ αυτ/του πάνω από 10 έτη από συνταξιούχο ηλικίας πάνω από 60 ετών δ) Προκειμένου για ΕΙΧ αυτ/το ειδικά διασκευασμένο για την χρησιμοποίηση (οδήγηση του ή για τη μεταφορά με αυτό αναπήρων με αναπηρία 67% και πάνω. Μείωση 50%
μέχρι 7	1.150.000	920.000	805.000	575.000
μέχρι 8	1.400.000	1.120.000	980.000	700.000
μέχρι 9	1.750.000	1.400.000	1.225.000	875.000
μέχρι 10	2.100.000	1.680.000	1.470.000	1.050.000
μέχρι 11	2.550.000	2.040.000	1.785.000	1.275.000
μέχρι 12	3.000.000	2.400.000	2.100.000	1.500.000
μέχρι 13	3.600.000	2.880.000	2.520.000	1.800.000
μέχρι 14	4.300.000	3.440.000	3.010.000	2.150.000
μέχρι 15	5.850.000	4.680.000	4.095.000	2.925.000
μέχρι 16	7.150.000	5.720.000	5.005.000	3.575.000
μέχρι 17	8.450.000	6.760.000	5.915.000	4.225.000
μέχρι 18	9.750.000	7.800.000	6.825.000	4.875.000
μέχρι 19	11.700.000	9.360.000	8.190.000	5.850.000
μέχρι 20	13.650.000	10.920.000	9.555.000	6.825.000
μέχρι 21	16.250.000	13.000.000	11.375.000	8.125.000
22 και άνω	19.500.000	15.600.000	13.650.000	9.750.000

Η ετήσια αυτή τεκμαρτή δαπάνη για κάθε επιβατικό ιδιωτικής χρήσης μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του δηλαδή ποιο είναι το πρώτο έτος κυκλοφορίας του στην Ελλάδα κατά ποσοστό:

Α) 10% για χρονικό διάστημα από πέντε (5) έως δέκα (10) έτη.

Β) 20% για χρονικό διάστημα από δέκα (10) έως δεκαπέντε (15) έτη.

Γ) α) 30% για χρονικό διάστημα πάνω από δεκαπέντε (15) έτη.

β) Όταν το αυτοκίνητο έχει αγοραστεί από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (Ο.Δ.Δ.Υ).

γ) Όταν ο κάτοχος του αυτοκινήτου είναι 60 ετών και άνω και έχει στην κυριότητα του το επιβατικό ιδιωτικής χρήσης πάνω από δέκα (10) χρόνια.

Δ) 50% για αυτοκίνητο το οποίο είναι ειδικά κατασκευασμένο για να χρησιμοποιείται από ανάπηρους.

Τεκμήριο δαπανών αποτελούν και τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα αν η ομόρρυθμη εταιρεία έχει ένα αυτοκίνητο η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση το τεκμήριο βαρύνει εκείνον τον εταίρο που έχει μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στην εταιρεία.

Σε περίπτωση ισόποσης συμμετοχής των εταίρων, το τεκμήριο βαρύνει τον εταίρο που κάνει τη μεγαλύτερη χρήση με την προϋπόθεση ότι αυτός δεν έχει αυτοκίνητο μεγαλύτερου κυβισμού.

Εάν η ομόρρυθμη εταιρεία, ή η ετερόρρυθμη εταιρεία, ή η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ή η ανώνυμη εταιρεία έχει πολλά αυτοκίνητα, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει επιμερίζεται σε όλους του εταίρους ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρεία.

Στην περίπτωση κατά την οποία ο φορολογούμενος, η συζυγός του και τα προστατευόμενα μέλη είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης.

Δ. ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΔΙΤΡΟΧΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΟΥΜΕΝΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ.

Το εισόδημα που τεκμαίρεται ότι πραγματοποιεί ο κάτοχος της μοτοσυκλέττας προσδιορίζεται ανάλογα με τον κυβισμό της. Έτσι για μοτοσυκλέττες κυβισμού 500cm³ και άνω το ύψος του τεκμαρτού εισοδήματος βάση δαπανών προσδιορίζεται σε οκτακόσιες χιλιάδες δραχμές (800.000) που προσαυξάνονται ανά εκατόν πενήντα χιλιάδες δραχμές για κάθε 100 cm³ επιπλέον. Δηλαδή για μηχανή 600 cm³ το τεκμήριο είναι 950.000 δραχμές, για μηχανή 700 cm³ το τεκμήριο είναι 1.150.000 δραχμές κ.ο.κ.

Οι διατάξεις που προαναφέρθηκαν για τα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση των δίτροχων.

Παράδειγμα. Μοτοσυκλέττα χιλίων (1.000) κυβικών εκατοστών με πρώτη άδεια κυκλοφορίας το 1.987 θα έχει μείωση τεκμηρίου 10%.

$$\text{Δηλαδή: } 800.000 + 5 \times 150.000 = 1.550.000$$

$$\text{μείωση: } 1.550.000 \times 10\% = 155.000 \text{ δραχμές.}$$

$$\text{Τεκμήριο μετά τη μείωση λόγω παλαιότητας: } 1.550.000 - 155.000 = 1.395.000 \text{ δραχμές.}$$

Ε. ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΣΚΑΦΟΥΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ.

Το τεκμήριο αυτό αναλύεται σε δύο περιπτώσεις:

A) Η πρώτη περίπτωση αναφέρεται γενικά στα σκάφη αυτής της κατηγορίας μήκους μέχρι πέντε (5) μέτρων που είναι ανοικτού τύπου μηχανοκίνητα, ταχύπλοα ή μη. Από τη διατύπωση του άρθρου συμπεραίνεται ότι δεν υπάγονται στην περίπτωση του τεκμηρίου τα κωπήλατα σκάφη ανοικτού τύπου. Επομένως για τα σκάφη της άνω κατηγορίας το ύψος του τεκμαρτού εισοδήματος προσδιορίζεται στο ποσό των εξακοσίων χιλιάδων δραχμών (600.000) το οποίο προσαυξάνεται με ποσό εκατόν πενήντα χιλιάδων δραχμών (150.000) για κάθε μέτρο μήκους πάνω από πενήντα-πέντε (55) μέτρα.

Παράδειγμα: Για σκάφος δέκα (10) μέτρων, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη θα είναι: $600.000 + (5 \times 150.000) = 1.350.000$.

B) Η δεύτερη περίπτωση αναφέρεται σε ιστιοφόρα, μηχανοκίνητα, ή σκάφη μικτού τύπου με καμπίνα. Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη υπολογίζεται με βάση τα μέτρα του σκάφους και σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 1995 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΗΚΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΝΟΗΛΟΓΗΣΗΣ ΙΣΤΙΟΦΟΡΟΥ Η ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΥ Η ΜΙΚΤΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ ΜΕ ΧΩΡΟ ΕΝΔΙΑΙΤΗΣΗΣ

Μήκος σκάφους	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαίωσης		
	Μέχρι και 5 έτη	Πάνω από 5 μέχρι και 10 έτη Μείωση 10% Μείωση 10% (1985 - 1989)	Πάνω από 10 έτη Μείωση 20% (πριν από το 1985)
μέχρι 8 μέτρα	2.500.000	2.250.000	2.000.000
9 και 10 μέτρα	4.500.000	4.050.000	3.600.000
11 και 12 μέτρα	6.000.000	5.400.000	4.800.000
13 και 14 μέτρα	7.700.000	6.930.000	6.160.000
15 και 16 μέτρα	10.000.000	9.000.000	8.000.000
17 και 18 μέτρα	12.500.000	11.250.000	10.000.000
19 και 20 μέτρα	15.600.000	14.040.000	12.480.000
21 και 22 μέτρα	19.500.000	17.550.000	15.600.000
23 και 24 μέτρα	25.000.000	22.500.000	20.000.000
25 και 26 μέτρα	30.000.000	27.000.000	24.000.000
27 μέτρα και άνω	36.000.000	32.400.000	28.800.000

Η τεκμαρτή δαπάνη από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του κατά ποσοστό:

- 1) 10% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη, και μέχρι δέκα (10) έτη από το έτος που υπολογίστηκε για πρώτη φορά.
- 2) 20% αν έχει περάσει διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη.

Προκειμένου για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή για μέρος του έτους προστίθενται στην τεκμαρτή δαπάνη και η αμοιβή του πληρώματος πολλαπλασιαζόμενη με το συντελεστή

δύο (2). Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δε λαμβάνονται υπόψη για το τεκμήριο.

ΣΤ. ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΥΣ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΕΠΟΠΤΕΡΟΥ.

Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δαπάνη που τεκμαίρεται ότι πραγματοποιείται προσδιορίζεται στο ποσό των έξι εκατομμυρίων (6.000.000) δραχμών για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους, που προσαυξάνεται με το ποσό των πενήντα χιλιάδων δραχμών (50.000) για κάθε ίππο του κινητήρα πάνω από τα εκατόν πενήντα (150). Τεκμήριο αποτελεί επίσης και η δαπάνη για κατοχή αεροπροωθούμενων αεροσκαφών - (Jet) στο ποσό των δεκαοκτώ χιλιάδων δραχμών (18.000) για κάθε λίβρα ώθησης.

Παράδειγμα: Εάν ο κινητήρας είναι χιλίων (1.000) λιβρών τότε το τεκμαρτό εισόδημα θα είναι: $18.000 \times 1.000 = 18.000.000$.

Τεκμήριο αποτελεί και η δαπάνη για την κατοχή ανεμόπτερων που προσδιορίζεται στο ποσό των 1.200.000 δραχμών.

Ζ. ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΟΙΚΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Τα χρήματα που καταβάλλονται κάθε χρόνο για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους, και κάθε είδους βοηθητικό προσωπικό λαμβάνονται ως τεκμήριο. Η ετήσια δαπάνη που

καταβάλλεται για τις προαναφερόμενες υπηρεσίες πολλαπλασιάζονται με το συντελεστή δύο (2). Στο παραπάνω τεκμήριο λαμβάνονται υπόψη και οι παρακάτω εξαιρέσεις:

- Αν ο φορολογούμενος έχει ένα μόνο οικιακό βοηθό και έχει τέκνο ηλικίας μέχρι δώδεκα (12) ετών που το βαρύνει, με την προϋπόθεση ότι ο ίδιος και ο άλλος σύζυγος αποκτούν εισόδημα από παροχή εξαρτημένης εργασίας, άσκησης εμπορικής δραστηριότητας, γεωργικής επιχείρησης ή ελεύθερου επαγγέλματος όπως αυτό προσδιορίζεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 45 του Ν. 2214/94>

- Όταν ο ίδιος ο φορολογούμενος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και το βαρύνει παρουσιάζει αναπηρία 67% και άνω ή έχει ηλικία πάνω από 65 ετών.

Όλα όσα προαναφέρθηκαν και αποτελούν τεκμήρια διαβίωσης λειτουργούν αθροιστικά για τον υπόχρεο εφόσον είναι πάνω από δύο (2) και αυξάνουν το συνολικό τεκμαρτό του εισόδημα κατά 10%. Δεν προσαυξάνεται με κανένα ποσοστό η ετήσια συνολική τεκμαρτή δαπάνη όταν αυτή δεν υπέρβαινε το ποσόν του 1.500.000 δραχμών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ (Κεφ. 13 οδηγιών)	στοιμικά	της συζύγου
---	----------	-------------

1. **Από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με β α σ η:

α) το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μισθώμα για δευτερεύουσες κατοικίες

β) τα επιβατικά αυτο/τα Ι.Χ., Μ.Χ. και τζιπ (οικογένειας - στομικής, εταιρικής επιχ/σης, κοινωνικών και κοινοπραξιών)

Ονοματεπώνυμο κερύ Ε.Ι.Χ., Μ.Χ. και Τζιπ	Κ.Α.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ			Μήνας καρ/τος μεσοτο 1994	Ποσοστό συνιδ. %	Έτος πρώτης κ.μ.Α.
		Γράμματα	Αριθμός	Φορ. Ιμπια			
.....	705	709
.....	705	709
.....	705	709
.....	705	709

γ) Το δίκρο ή τρίροχο αυτοκινούμενο ΙΧ όχημα (οικογένειας - στομικής, εταιρικής επιχείρησης, κοινωνικών και κοινοπραξιών)

.....	706	711
-------	-----	-------	-------	-------	-------	-------	-----

δ) Τα σκάφη αναψυχής Ι.Χ. (οικογένειας κτλ.)

Όνομα σκάφους	Αριθμός και λιμένα προοιού	Χώρα	Μέτρα μήκους	Κόκκοι	Ύψος ύψους
.....

δα) αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής 713

ε) Τα αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα Ι.Χ. 731

Στοιχεία εθνικότητας και ημερομηνίας

.....
.....

στ) τις αποδοχές του βοηθητικού οικιακού προσωπικού 715

..... 717

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΓΟΡΑΣ

Εκτός από τα τεκμήρια που αναλύθηκαν ήδη, τα οποία αφορούν το εισόδημα που τεκμαίρεται ότι πραγματοποιεί, σύμφωνα με τις δαπάνες που απαιτούνται για τη συντήρησή τους, καθιερώθηκαν και τα τεκμήρια που αναφέρονται στη δαπάνη απόκτηση "τεκμηρίων διαβίωσης", τα οποία προσαυξάνουν του εισοδήματός του. Αυτά αναφέρονται στην προσέλευση του κεφαλαίου, που χρησιμοποιήθηκε για την αγορά τους ή για την πραγματοποίηση της δαπάνης που ο φορολογούμενος πρέπει να δικαιολογήσει.

Αυτά είναι:

A. Η αγορά αυτοκινήτων και δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων. Το χρηματικό ποσό, που κατεβλήθη μετρητά, μαζί με τα λοιπά έξοδα, που συνόδευαν την αγορά μέσα στο 1994, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, του υπόχρεου ή και συζύγου του ή των μελών της οικογενειάς του, που συνοικούν και του βαρύνουν καθώς και αυτών της ατομικής του επιχείρησης, αποτελεί τεκμήριο φορολογητέου εισοδήματος, του οποίου αναζητάται η προέλευση.

Εκτός από αυτό έχει την υποχρέωση να συνυποβάλλει με τη δήλωση και κατάσταση, στην οποία θα αναγράψει.

1) το είδος του οχήματος (φορτηγό αυτοκίνητο ιδιωτικής ή Δημόσιας χρήσης, επιβατηγό αυτοκίνητο ιδιωτικής ή δημόσιας χρήσης δηλ. ΤΑΞΙ, τρίτροχο αυτοκινούμενο όχημα ιδιωτικής ή δημόσιας χρήσης κ.λ.π.)

2) τον αριθμό κυκλοφορίας του

3) τους φορολογήσιμους ίππους προκειμένου για επιβατηγό αυτοκίνητο ιδιωτικής ή δημόσιας χρήσης

- 4) τα κυβικά εκατοστά προκειμένου για δίτροχο ή τρίτροχο αυτοκινούμενο όχημα (μοτοσυκλέττα)
- 5) το μικτό και καθαρό βάρος προκειμένου για φορτηγό ιδιωτικής ή δημόσιας χρήσης.
- 6) τον αριθμό κυκλοφορίας του
- 7) τους μήνες που το έχει στην κυριότητά του ο αγοραστής.
- 8) το ποσοστό συνιδιοκτησίας εφόσον υπάρχει
- 9) το έτος πρώτης κυκλοφορίας του
- 10) τα στοιχεία του αγοραστή καθώς και του πωλητή (ΑΦΜ, ΑΔΤ κ.α.
- 11) τα ποσά που κατεβλήθησαν κατά το έτος αγοράς του (στα οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για συμβολαιογραφικά, μεσιτικά, δασμοί ή εισφορές στο Δημόσιο κ.λ.π).
- 12) τον τρόπο καταβολής της σχετικής δαπάνης δηλ. εφάπαξ ή με διακανονισμό. Εξυπακούεται ότι θα συνυποβληθούν και τα σχετικά δικαιολογητικά, από τα οποία θα αποδεικνύεται το αληθές των λαμβανόμενων στην κατάσταση.

ΕΞΑΙΡΕΣΗ: Δεν υπάρχει τεκμήριο για τις περιπτώσεις που τα αυτοκίνητα αποτελούν άμεσο αντικείμενο εμπορικής δραστηριότητας. π.χ. επιχειρήσεις πώλησης αυτοκινήτων, δίκυκλων κ.λ.π.

Β. Η αγορά πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής και "jet ski". Η ίδια αντιμετώπιση, με τα οχήματα, επιφυλάσσεται και για την αγορά πλοίων, λοιπών σκαφών αναψυχής και "jet ski". Και σ'αυτήν την περίπτωση ο υπόχρεος πρέπει να υποβάλει κατάσταση στην οποία θα περιλάβει τα εξής στοιχεία:

- 1) Ονοματεπώνυμο αγοραστή και πωλητή
- 2) ΑΦΜ ή ΑΔΤ αγοραστή και πωλητή
- 3) Ονομα σκάφους
- 4) Αριθμό και λιμάνι νηολόγησης
- 5) Μέτρα μήκους
- 6) Έτος πρώτης υπολόγησης
- 7) το ποσό της δαπάνης που κατεβλήθη για κάθε σκάφος που αγοράστηκε.
- 8) ο τρόπος αποπληρωμής της αγοράς (μετρητά ή δόσεις)
- 9) το συνολικό ποσό που έχει καταβάλλει ο υπόχρεος, μέσα στο έτος όπου έγινε η αγορά των σκαφών αναψυχής.

Γ. Η αγορά αεροσκαφών, ελικοπτέρων, ανεμόπτερων. Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις πρέπει να συνυποβληθεί κατάσταση από τον υπόχρεο στην οποία θα περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία:

- 1) Ονοματεπώνυμο αγοραστή και πωλητή
- 2) ΑΦΜ ή ΑΔΤ αγοραστή και πωλητή
- 3) Τα στοιχεία εθνικότητας και νηολόγηση του αεροσκάφους
- 4) ο τύπος του αεροσκάφους, ελικοπτέρου, ανεμόπτερου
- 5) ο αριθμός σειράς του κατασκευαστή
- 6) ο αερολιμένας συνήθους παραμονής του αεροσκάφους
- 7) οι ίπποι της μηχανής επί ελικοφόρων ή λίβρες ώθησης επί αεριωθουμένων

8) το έτος πρώτης νηολόγησης

9) ο τρόπος αποπληρωμής της αγοράς

10) το συνολικό ποσό που έχει καταβάλλει ο υπόχρεος μέσα στο συγκεκριμένο έτος αγοράς των αεροσκαφών.

Δ. Η αγορά κινητών πραγμάτων αξίας άνω του 1.000.000 δρχ.
Το τεκμήριο αυτό καθιερώθηκε με το Ν. 2214/94. Είναι δηλαδή καινούργιο. Σύμφωνα μ'αυτό θεωρείται ως τεκμήριο πραγματικής δαπάνης η αγορά αντικειμένων των οποίων η αξία υπερβαίνει το 1.000.000 δρχ. και αναζητείται η προέλευση των χρημάτων της αγοράς.

Εάν η αξία του κάθε πράγματος είναι μικρότερη του 1.000.000 δρχ. όμως τα πράγματα που αγοράστηκαν αποτελούν κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις, ενιαίο σύνολο, τότε για τον υπολογισμό της αξίας τους λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων των πραγμάτων, εάν ξεπερνάει αυτή το ανώτερο ποσό.

Είναι ενδεχόμενο να υπάρξουν διαφωνίες ως προς το τι αποτελεί ενιαίο σύνολο. Έτσι π.χ. ένα σαλόνι και τα τραπεζάκια του, είναι δυνατόν να αγοραστούν σε διαφορετικές ημερομηνίες και μάλιστα απ διαφορετικά καταστήματα.

Στην περίπτωση αυτή θα είναι λίγο δύσκολο να βρεθεί άκρη με αυτό το τεκμήριο. Και γ'αυτό όμως, απαιτείται η συνυποβολή μιας κατάστασης στην οποία πρέπει να αναγραφούν:

1) το είδος του κινητού πράγματος που έχει αξία μεγαλύτερη από 1.000.000 δρχ. (π.χ. 1.000.001 δρχ)

2) τα στοιχεία σας καθώς και τις επιχειρήσεις από την οποία αγοράστηκαν τα πράγματα

3) τον αριθμό και την ημερομηνία της Απόδειξης Λιανικής πώλησης ή του τιμολογίου αγοράς.

4) το χρηματικό πόσο που καταβλήθηκε για την αγορά

5) τον τρόπο διακανονισμού της πληρωμής δηλ. μετρητά ή με δόσεις

6) φωτοαντίγραφο του στοιχείου (περίπτωση 3) που εκδόθηκε, από τον πωλητή για την αγορά.

Τεκμήρια προσδιορισμού εισοδήματος, σύμφωνα με την έννοια του "ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ" αποτελούν και:

α) Αγορά επιχειρήσεων ή η σύσταση ή η αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ΟΕ ή ΕΕ ή ΕΠΕ ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή η αγορά εταιρικών μεριδίων και χρεογράφων.

β) Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών. Εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας καθώς και η ανέγερση από αυτόν οικοδομής, ως πρώτης κατοικίας, εφόσον η επιφάνειά της δεν υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα. Αν η επιφάνεια της οικοδομής υπέρβαινε τα 120 τ.μ λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από τα 120 τ.μ. Επίσης, εξαιρείται η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών.

γ) Χορήγηση δανείων ή προσωρινών διευκολύνσεων στις εταιρίες που μετέχουν ως εταίροι ή και προς την ατομική επιχείρηση με τη μορφή προσωρινών καταθέσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

2. Αριθμός στοιχείων που προσδιορίζουν τη δαπάνη	795*□.....	796*□.....
3. Από τη δαπάνη που καταβάλατε για τη αγορά:		
α) αυτοκινήτων, δίτροχων και τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων κτλ.	719.....	720.....
β) πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών	721.....	722.....
γ) κινητών πραγμάτων αξίας πάνω από 1.000.000 δραχμές	723.....	724.....

E. ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ

Παρόμοιο με τα ανωτέρω τεκμήριο αναζήτησης της προέλευσης των χρημάτων, αποτελεί και:

Η ετήσια δαπάνη για δωρεές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον αυτά υπερβαίνουν ετησίως τις εκατό χιλιάδες (100.000) δρχ. εκτός από τις δωρεές προς το δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του κράτους και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι οποίες εξαιρούνται.

Επίσης θα πρέπει να συνυποβάλλεται και σχετική κατάσταση στην οποία θα περιλαμβάνονται:

1) τα στοιχεία του δωρητή (υπόχρεου ή συζύγου) δηλ. ονοματεπώνυμο, ΑΦΜ κ.α.

2) τα στοιχεία του δωρολήτη

- 2) τα στοιχεία του δωρολήτη
- 3) το ποσό της δωρεάς (για κάθε δωρεά)
- 4) την απόδειξη είσπραξης της δωρεάς ή χορηγίας, εφόσον πρόκειται περί ιδρύματος, Ν.Π.Ι.Δ. κ.λ.π.
- 5) Φωτοαντίγραφο της δήλωσης Ατυπης Δωρεάς, εφόσον πρόκειται περί αυτής
- 6) τυχόν άλλα στοιχεία που την αποδεικνύουν (π.χ. συμβολαιογραφικό έγγραφο).

ΣΤ. Τοκοχρεολυτική αποσβεση δανειων και πιστωσεων

Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη του νόμου:

"Η ετήσια δαπάνη που καταβάλλεται για τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής, στην οποία περιλαμβάνεται και το ποσό τυχόν τόκων υπερημερίας" περιλαμβάνεται στο "πόθεν έσχες". Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται και συνυποβολή κατάστασης με κάποια στοιχεία, τουλάχιστον όσον αφορά τα δάνεια που έχουν συναφθεί των οποίων οι τοκοχρεολυτικές ή άτοκες δόσεις εξοφλήθηκαν μέσα στο 1994. Εδώ υπάρχει ένα μικρό πρόβλημα. Ας το δούμε αναλυτικά γιατί φαίνεται ότι θα ταλανίσι πολύ κόσμο.

Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης Δ του ΝΔ 3323/1955 όπως τροποποιήθηκε μέχρι σήμερα δεν αποτελεί τεκμήριο δηλ. εξαιρείται "η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο με δικαίωμα πλήρους κυριότητας καθώς και η ανέγερση από αυτόν οικοδομής ως πρώτης κατοικίας εφόσον η επιφάνειά της δεν υπερβαίνει τα 120 τμ. Αν η

επιφάνεια της οικοδομής υπερβαίνει τα 120 τμ λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από τα 120 τμ".

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, αντίστοιχα και τα δάνεια που λαμβάνονται για τον ανωτέρω σκοπό δεν υπόκεινται σε "πόθεν έσχες" εφόσον οι οικίες που αγοράστηκαν ή κατασκευάστηκαν δεν υπερβαίνουν τα 120τμ. Ομως ΠΡΟΣΟΧΗ δεν απαλλάσσονται οι τόκοι που αφορούν τα δάνεια με τα οποία έγινε η αγορά ή η ανέγερση πρώτης κατοικίας ανεξαρτήτως επιφανειάς τους.

Ως προς τις κατοικίες που χαρακτηρίζονται "πρώτες" εφόσον η επιφανειά τους υπερβαίνει τα 120 τμ υπάρχει τεκμήριο "πόθεν έσχες" για το μέρος της δαπάνης που αναφέρεται στην επιπλέον των 120 τμ. επιφανειά τους. Στην περίπτωση αυτή υπάγονται στο τεκμήριο τόσο οι τόκοι συνολικά όσο και η απόσβεση του κεφαλαίου κατά το μέρος που αναφέρεται στην επιπλέον επιφάνεια.

Για την καλύτερη κατανόηση της κατάστασης παραθέτουμε το πιο κάτω παράδειγμα.

Αν υποθέσουμε ότι κάποιος δικαιούμενος αγοράς πρώτης κατοικίας ανεγείρει οικοδομή επιφάνειας εκατόν σαράντα δύο (142) τετραγωνικών μέτρων. Για το σκοπό αυτό λαμβάνει και δάνειο πρώτης κατοικίας ύψους 18.000.000 δρχ. Για την αποπληρωμή του καταβάλλει: α) για την απόσβεση του κεφαλαίου που εδανείσθει 3.000.000 δρχ. το χρόνο και β) για τόκους 1.2300.000 δρχ το χρόνο.Για να ξεχωρίσουμε το κεφάλαιο που αναφέρεται στην άνω των 120 τμ επιφάνεια θα χρησιμοποιήσουμε την απλή μέθοδο των "τριών" δηλ.

στα 142 τμ το δάνειο είναι 18.000.000 δρχ.

για τα 120 τμ τι μέρος του δανείου αντιστοιχεί χ ?

$\chi = 18.000.000 \times 120 / 142 = 15.211.267$ δρχ επομένως $18.000.000 - 15.211.267 = 2.788.733$ δρχ είναι το τμήμα του δανείου σε περίπτωση αγοράς τοις μετρητοίς του τμήματος της επιφάνειας που είναι άνω των 120 τμ.

Με την εφαρμογή όμως αυτής της μεθόδου απ'ευθείας στο ποσό των δόσεων που είναι 3.000.000 δρχ. θα βρεθεί απ'ευθείας και ακριβώς το ποσό που θα αποτελέσει τεκμήριο για τα ανωτέρω. Έτσι θα έχουμε:

$$142 \quad 3.000.000$$

$$120 \quad \chi;$$

$\chi = 3.000.000 \times 120 / 142 = 2.535.211$ δρχ αντιστοιχούν στην επιφάνεια των 120 τμ. άρα $3.000.000 - 2.535.211 = 464.789$ δρχ. είναι το τμήμα του κεφαλαίου που αντιστοιχεί στην άνω των 120 τμ. επιφάνεια το οποίο μαζί με τους τόκους θα αποτελέσει το ύψος του τεκμηρίου από αυτή την αιτία.

Z. ΤΕΚΜΗΡΙΟ "ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ".

Ο θόρυβος που ξεσηκώθηκε όταν συμπεριελήφθη στα τεκμήρια και η δαπάνη που πραγματοποιείται με τις "πιστωτικές κάρτες" προφανώς έχει καταστήσει ενήμερη την πλειονότητα των ελλήνων φορολογούμενων για το νέο στοιχείο που προστίθεται στον "πλούτο τους" προσαυξάνοντας έτσι το τεκμαρτό εισόδημά τους.

Αυτό καθ'εαυτό το τεκμήριο των πιστωτικών καρτών δεν πρόκειται να δημιουργήσει ιδιαίτερα προβλήματα, εκτός αν ο υπόχρεος διαθέτει περισσότερες από μία πιστωτικές κάρτες ή είναι κάτοχος και άλλων στοιχείων τα οποία θεωρούνται από τη σχετική νομοθεσία τεκμήρια

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

(π.χ. αυτοκινήτων, δίκυκλων, δάνεια κ.α.). Επομένως θα είναι τεκμήριο που θα αυξήσει ενδεχομένως αθροιστικά μαζί με τα άλλα τεκμήρια το τεκμαρτό εισόδημα των φορολογούμενων.

Θα υπάρξει όμως πρόβλημα στην αναγραφή των σχετικών ποσών που θα προέρχονται από πιστωτικές κάρτες στην δήλωση φορολογίας και αυτό γιατί οι τραπεζικοί οργανισμοί που διαχειρίζονται τις πιστωτικές κάρτες κατελήφθησαν εξαπίνης από τη φορολογική νομοθεσία. Δεν είχαν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν "τα προγράμματα" με τα οποία λειτουργεί το σύστημα. Ετσι δεν είναι δυνατόν να χορηγήσουν στους πελάτες τους αναλυτικές βεβαιώσεις λογαριασμών, με τα στοιχεία που απαιτεί το Υπουργείο Οικονομικών, για να αναγραφούν από τους υπόχρεους τα χρηματικά ποσά στους σχετικούς κωδικούς των δηλώσεων.

Το υπουργείο Οικονομικών απαιτεί από τις τραπεζικές εταιρίες πιστωτικών καρτών , για τους λογαριασμούς με τις συνολικές δαπάνες που πραγματοποίησαν στην διάρκεια του οικονομικού έτους οι κάτοχοι, να δηλώσουν:

α) το συνολικό πόσο που δαπανήθηκε για αγορά "καταναλωτικών αγαθών" με κάρτες του.

β) το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για αγορά "μη καταναλωτικών αγαθών" (π.χ. αγαθά ιδιαίτερα μεγάλης χρηματικής αξίας - άνω του 1.000.000 δρχ κ.λ.π).

Οι τραπεζικές εταιρίες διαχείρισης πιστωτικών καρτών υποστηρίζουν ότι μπορούν να εκδώσουν μόνο συνολικούς λογαριασμούς δαπανών συγκεντρωτικά και όχι την ανάλυση των αγορών μία προς μία κατά κατηγορία.

Ούτως ή άλλως, όμως, μικρή σημασία έχει το γεγονός αυτό. Γιατί, πλην εξαιρέσεων, το όριο των καρτών αυτής της μορφής σε πολύ λίγες περιπτώσεις ξεπερνά τις 600.000 δρχ. το χρόνο. Οι περισσότεροι χρήστες καρτών προβαίνουν συγκεντρωτικά σε αγορές μ'αυτές μία ή δύο φορές το χρόνο και στην συνέχεια εξοφλούν με τη μέθοδο των δόσεων.

Σε πολύ λίγες περιπτώσεις υπήρξαν αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών ιδιαίτερα μεγάλης αξίας δηλ. αυτοκινήτων, σκαφών αναψυχής, κοσμημάτων, πινάκων ζωγραφικής κλπ. με πιστωτικές κάρτες.

Στις περιπτώσεις όμως αυτές οι δαπάνες συλλαμβάνονται με τις υπόλοιπες δηλώσεις ασφαλείας που προβλέπει η φορολογική νομοθεσία. Έτσι πχ. για την αγορά αυτοκινήτου πρέπει να συνυποβληθεί δήλωση του Ν. 1599/86 ή τιμολόγιο αγοράς. Το ίδιο και για αγορά σκαφών αναψυχής, δίκυκλων κ.λ.π. Απομένουν χωρίς επαρκή κάλυψη μόνο τα ιδιαίτερα μεγάλης αξίας αγαθά οικιακής χρήσης ή ενδύματα ή συλλεκτικά αντικείμενα (πχ. τραπεζαρία, σαλόνι, γούνες, κοσμήματα κ.α). Όπως όμως γράφουμε και παραπάνω τα αντικείμενα αυτά σε ελάχιστες περιπτώσεις αγοράζονται με πιστωτικές κάρτες.

Από την στιγμή όμως που το τεκμήριο αυτό πρωτοκαθιερώνεται με τον Ν. 2214/1994 θα πρέπει να το τιμήσουμε όσο μπέρδεμα κι αν δημιουργείται από την εφαρμογή του κι όσο και εάν τα αποτελέσματά του θεωρούνται αμφίβολα. "Καινούργιο κοσκινάκι μου και που να σε κρεμάσω" που λέει και η θυμοσοφία του λαού.

Εν πάση όμως περιπτώσει, οι φορολογούμενοι που έχουν κάνει χρήση πιστωτικών καρτών, κατά το 1994, θα πρέπει να τις συμπεριλάβουν στις δηλώσεις που θα υποβάλλουν το Οικονομικό Έτος

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

1995. Είτε διαχωρίζοντας μόνοι τους τις συνολικές τους πληρωμές σε αυτές που έγιναν για καταναλωτικά αγαθά ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και λοιπά καταναλωτικά αγαθά, είτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο υποδειξεί στο μέλλον το υπουργείο οικονομικών.

4. Από τη δαπάνη που καταβάλατε:		
α) για δωρεές ή χορηγίες χρηματικών ποσών (εκτός από το Δημόσιο, Δήμους κτλ.)	725	726
β) για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων ή πιστώσεων ή χρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών για αγορά μη καταναλωτικών αγαθών	727	728
γ) για την τοκοχρεολυτική απόσβεση χρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών για αγορά καταναλωτικών αγαθών	729	730

Το κυριότερο πρόβλημα που θα υπάρξει με το τεκμήριο των πιστωτικών καρτών θα έχει σχέση με τη συνολική καταναλωτική δαπάνη του κατόχου αφού σ'αυτή περιλαμβάνονται ολοένα και περισσότερο δαπάνες που αναφέρονται σε διατροφή, συγκοινωνίες, κατανάλωση καυσίμων, παροχές υπηρεσιών κ.λ.π. που θεωρούνται βασικές.

Έτσι π.χ. ένας μισθωτός που κατέχει ένα αυτοκίνητο 8 φορολογήσιμων ίππων, μια βαρκούλα μικρή (είναι ερασιτέχνης ψαράς) και είναι κάτοχος πιστωτικής κάρτας που τη χρησιμοποιεί για αγορά "καταναλωτικών αγαθών" κινδυνεύει να χαρακτηριστεί "φοροφυγάς" και να κληθεί να φορολογηθεί για ανύπαρκτα εισοδήματα, εάν οι συνολικές ετήσιες αποδοχές του δεν ξεπερνούν το 1.500.000 με 2.000.000 δρχ και όχι μόνο. Γιατί 1.400.000 δρχ. το τεκμήριο δαπάνης

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

του αυτοκινήτου συν 500.000 δρχ το τεκμήριο δαπάνης της κατοχής "σκάφους αναψυχής"

συν π.χ. 350.000 δρχ. η "πραγματική δαπάνη βάσει της πιστωτικής κάρτας

άρα 2.250.000 δρχ. το σύνολο του τεκμαρτού εισοδήματος.

Εάν το πραγματικό του εισόδημα είναι 1.800.000 το χρόνο τότε θα φορολογηθεί για τη διαφορά που θα υπάρχει μεταξύ του τεκμαρτού και του πραγματικού. Δηλαδή, $2250.000 - 1.800.000 = 450.000$ δρχ. εκτός αν η διαφορά αυτή είναι μικρότερη του 20%. Στην προκείμενη όμως περίπτωση, η διαφορά είναι μεγαλύτερη και έτσι θα υπάρξει τεκμήριο.

Οι φορολογούμενοι πρέπει, επίσης, να έχουν υπόψη τους ότι συνυπολογίζονται στο τεκμήριο και επομένως πρέπει να αναγραφούν και τα μετρητά των οποίων έγινε ανάληψη με τις κάρτες. Ακόμη ότι συνυπολογίζονται οι δαπάνες που έγιναν με όλες τις πιστωτικές ή άλλες κάρτες που διαθέτει ο υπόχρεος και τα μέλη της οικογενειάς του, που το βαρύνουν.

Τέλος, εάν κλαπεί ή χαθεί η κάρτα ο υπόχρεος βαρύνεται με όλες τις αγορές που εμφανίζονται ως πραγματοποιηθείσες μέχρι την ημερομηνία που δήλωσε στην τραπεζική εταιρία την κλοπή ή την απώλεια.

Πριν κλείσουμε το κεφάλαιο περί τεκμηρίου πιστωτικών καρτών να προσδέσουμε ότι ορισμένες τραπεζικές εταιρίες αποστέλλουν μια βεβαίωση η οποία είναι απαραίτητη για την εμφάνιση των δαπανών αυτής της μορφής επί του μηνιαίου λογαριασμού που εκδίδουν. Ο υπόχρεος αφού πληρώσει το λογαριασμό θα πρέπει να συνυποβάλει τη "βεβαίωση" με τη δήλωσή του.

Τέλος, η ίδια τραπεζική εταιρία προσπαθώντας να πείσει τους πελάτες της ότι δε διατρέχουν κίνδυνο, από τη χρήση πιστωτικών καρτών, παραθέτει τέσσερα συγκεκριμένα παραδείγματα του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τις πιστωτικές κάρτες και τα εξ αυτών τεκμήρια.

Αυτά είναι:

Παράδειγμα 1:

Εισόδημα που δηλώθηκε: 4.000.000 δρχ.

Καταβολές για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση καρτών και δόσεις καταναλωτικών δανείων: 5.000.000 δρχ.

Παράδειγμα 2: Εισόδημα που δηλώθηκε: 4.000.000 δρχ.

Εισόδημα από τεκμήρια διαβίωσης (Ι.Χ., σκάφος, κ.λπ.): 5.000.000 δρχ.

Καταβολές για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση καρτών και δόσεις δανείων: 6.000.000 δρχ.

Σ'αυτή την περίπτωση ο φόρος υπολογίζεται πάλι με βάση τις αγορές με κάρτες και την ετήσια δαπάνη τα 6.000.000 δρχ. Από το παράδειγμα αυτό, αν και είναι ακραίο, προκύπτουν τα παρακάτω στοιχεία:

1. Η δαπάνη που καταβάλλετε για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση καρτών δεν προστίθεται στο εισόδημα, το οποίο υπολογίζεται με βάση τα άλλα τεκμήρια διαβίωσης (δαπάνη για τη συντήρηση Ι.Χ., μοτοσυκλέττας πάνω από 500 κυβικά, σκάφους ή αεροσκάφους, δαπάνες μισθοδοσίας βοηθητικού προσωπικού, οικιακών βοηθών κ.λπ.).

2. Η εφορία σας φορολογεί για το υψηλότερο από τα παρακάτω ποσά: Το δηλωθέν εισόδημα, το εισόδημα που προκύπτει από τα τεκμήρια διαβίωσης (Ι.Χ., σκάφος κ.λπ.) ή το εισόδημα που δαπανήθηκε για την εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση των καρτών (το σύνολο των δόσεων που πληρώσατε) και από δάνεια καταναλωτικής πίστης.

Παράδειγμα 3:

Εισόδημα που δηλώθηκε: 5.000.000 δρχ., 1 Τεκμήριο αγοράς: Ι.Χ. 5.000.000 δρχ.

Τεκμήρια διαβίωσης: 4.000.000 δρχ.

Καταβολές για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση καρτών: 6.000.000 δρχ. Ο φόρος στο συγκεκριμένα παράδειγμα θα υπολογιστεί με βάση τα 11.000.000 δρχ., δηλαδή το άθροισμα του τεκμηρίου απόκτησης Ι.Χ. και του ποσού που καταβάλατε για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση πιστωτικών καρτών, καθώς υπερβαίνει, τόσο το δηλωθέν εισόδημα, όσο και το ποσό που αντιστοιχεί στα τεκμήρια διαβίωσης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η δαπάνη της κάρτας σας δε λαμβάνεται υπόψη σαν τεκμήριο εφόσον το ετήσιο ποσό που καταβάλλετε για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση πιστωτικών καρτών και δόσεις καταναλωτικών δανείων, δεν υπερβαίνει το ποσό του εισοδήματος που δηλώσατε.

Παράδειγμα 4: Εισόδημα που δηλώθηκε: 6.000.000 δρχ., 1 Εισόδημα από τεκμήρια διαβίωσης: 5.000.000 δρχ., 1 Καταβολές για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση καρτών: 2.000.000 δρχ. Σ'αυτή την περίπτωση φορολογήστε με βάση το εισόδημα που δηλώνετε, δηλαδή τα 6.000.000 δρχ., ποσό που υπερκαλύπτει το τεκμήριο των

δαπανών διαβίωσης, αλλά και το ποσό που έχετε καταβάλλει για εξόφληση υποχρεώσεων από χρήση πιστωτικών καρτών.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

Ηδη πολλές από τις περιπτώσεις που αναλύθηκαν επί μέρους, αναφέρθηκαν και ορισμένες εξαιρέσεις, από το τεκμήριο του "πόθεν έσχες". Ομως, η διασπαστική αναφορά των εξαιρέσεων ορισμένες φορές δημιουργεί παρερμηνείες. Για το λόγο αυτό, θα γίνει ειδική αναφορά στο κεφάλαιο αυτό σε όλες ανεξαιρέτως συγκεντρωτικά. Εξαιρούνται λοιπόν, από το τεκμήριο αυτό:

1) Οι αγορές πραγμάτων, τα οποία αποτελούν άμεσο αντικείμενο της εμπορικής δραστηριότητας των υπόχρεων. Έτσι, οι έμποροι αυτοκινήτων, σκαφών αναψυχής, ανεμόπτερων, ελικοπτέρων, "Κινητών καταναλωτικών αγαθών ιδιαίτερα μεγάλης αξίας" (έμποροι ειδών τέχνης, έμποροι δερμάτινων και γουνών, χρυσοχόοι κ.λπ.) δεν υπάγονται εις το "πόθεν έσχες", για τα αντικείμενα π.χ. Πίνακες Ζωγραφικής, που αποτελούν το αντικείμενο της εμπορικής τους δραστηριότητας.

Δεν εξαιρούνται: Οι αγορές αυτοκινήτων Δημόσιας Χρήσεως, είτε είναι ΤΑΞΙ είτε φορτηγά.

2) Ειδικά για τις δηλώσεις, που θα υποβληθούν το 1995 εξαιρούνται επίσης:

α) Η αγορά επιχειρήσεων

β) Η σύσταση ή αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων, που λειτουργούν ατομικά ή με μορφή ομόρρυθμης εταιρείας, ετερόρρυθμης

εταιρίας, εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, κοινωνίας, κοινοπραξίας, αστικής εταιρίας.

γ) Η αγορά εταιρικών μεριδίων και χρεογράφων γενικών. (Για το χρονικό διάστημα από 8.6.1993 - 31.12.1994).

3) Επίσης δεν υπάγεται: α) Η αγορά Ομολόγων του δημοσίου ή τίτλων εταιριών, στις οποίες μετέχει το δημόσιο κατά ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%).

β) Η αγορά μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

γ) Η αγορά μετοχών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους, στο Χρηματιστήριο, ύστερα από έγκριση της επιτροπής κεφαλαιαγοράς.

δ) Κάθε τίτλου, πλέον των ανωτέρω, που είναι διαπραγματεύσιμος στο Χρηματιστήριο.

4) Η αγορά, η χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων καθώς και η ανέγερση οικοδομών.

5) Εξαιρείται ακόμα η δαπάνη για αγορά από ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας, οικοδομής ως πρώτης κατοικίας εφόσον η επιφάνειά της δεν υπερβαίνει τα 120 τετρ. μέτρα, τότε ως τεκμήριο λαμβάνεται η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια άνω των 120 μέτρων (για οικοδομές μετά την 1.1.1995).

β) Η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής, από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών.

γ) Η χορήγηση δανείων ή προσωρινών διευκολύνσεων, στις εταιρίες που μετέχουν ως εταίροι ή και προς την ατομική επιχείρηση με μορφή προσωρινών καταθέσεων.

Όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως και ειδικά για τη δήλωση του 1995, υφίσταται αναστολή τεκμηρίου για τις δαπάνες που αναφέρονται ανωτέρω με αριθμό 2 (α),(β),(γ)- 4 και 5 (α),(β),(γ). Η αναστολή χορηγήθηκε με το άρθρο 1 παρ.1 του νόμου 2157/1993 και ισχύει από την 8/6/1993 μέχρι την 31/12/1994.

6) Ακόμη το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται γενικώς και:

α) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη, η οποία προκύπτει βάσει ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι και δεκατέσσερις φορολογήσιμους ίππους το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή πολύτεκνου με τέσσερα τουλάχιστον τέκνα που το βαρύνουν ή της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν.

β) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη, η οποία, προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήση αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.

γ) Προκειμένου για αλλοδαπό προσωπικό που δε διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του αν.ν.89.1967, του αν.ν.378/1968 και του άρθρου 25 του ν. 27/1975, για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή του ενοικίου.

δ) Προκειμένου για αλλοδαπές επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του αν.ν.89/1967, του αν.ν.378/1968 και του άρθρου 25 του ν.

27/1975, για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης.

ε) Όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα δαπάνης αυτών είναι μικρότερη από ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του εισοδήματος που δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή τους το ίδιο έτος.

Πως θα αντιμετωπισθούν τα τεκμήρια

Τα τεκμήρια που προκύπτουν τόσο από τις δαπάνες διαβίωσης όσο και από αυτές των αγορών που πραγματοποίησαν δεν είναι απόλυτα. Ο φορολογούμενος έχει τη δυνατότητα επικαλούμενος ορισμένα στοιχεία, να υποβάλλει "ένσταση" κατά του προσδιορισμού τους στον αρμόδιο για την παραλαβή της δήλωσή του, προϊστάμενο ΔΟΥ. Διακρίνουμε δύο κατηγορίες "μάχης" του υπόχρεου. Η πρώτη αναφέρεται στην αμφισβήτηση εκ μέρους του φορολογούμενου της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης που προσδιορίστηκε σε βάρος του, στις εξής περιπτώσεις:

1) Όταν η τεκμαρτή δαπάνη, είναι μεγαλύτερη από την πραγματική και αποδεικνύεται από τον υπόχρεο, με βάση πραγματικά περιστατικά. Βέβαια η επίκληση των περιστατικών αυτών είναι δυνατή, μόνον από τους φορολογούμενους, που:

α) Υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία στις ένοπλες δυνάμεις.

β) Είναι στη φυλακή

γ) Νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική

δ) Οι μετοικούντες μόνιμα στην Ελλάδα μετανάστες ή πολιτικοί πρόσφυγες και μετέφεραν από το εξωτερικό επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, για του οποίου την εισαγωγή κατέβαλαν μειωμένους δασμούς, αλλά μόνον για πέντε (5) χρόνια, από το έτος του εκτελωνισμού του.

ε) Είναι άνεργοι και για το χρονικό διάστημα που δικαιούνται λαμβάνουν βοήθημα ανεργίας.

στ) Συγκατοικούν με συγγενείς Α' βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, γιατί αποδεικνύεται ότι στις δαπάνες συμβάλλουν οι συγγενείς αυτοί, που πρέπει να πραγματοποιούν εισόδημα από εμφανείς πηγές.

ζ) Είναι ορφανοί ανήλικοι, που έχουν στην κυριότητά τους επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, από κληρονομιά του πατέρα τους ή της μητέρας τους.

η) Οσοι προσκομίζουν στοιχεία, από τα οποία προκύπτουν και αποδεικνύεται ότι από γεγονότα ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την τεκμαρτή.

Γεγονότα που ανάγονται στην περίπτωση (η) μπορεί να είναι α) κλοπή του αυτοκινήτου, β) κατάθεση πινακίδων του αυτοκινήτου, γ) καταστροφή του σκάφους ή βύθιση λόγω πυρκαϊάς ή θαλασσοταραχής κ.λπ.

Ο φορολογούμενος για κάθε περίπτωση επίκλησης λόγων από τους ανωτέρω, είτε μεμονωμένα, είτε αθροιστικά, είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Π.χ. Βεβαίωση μονάδος ότι υπηρετεί τη θητεία του, απόδειξη κατάθεσης των πινακίδων του αυτοκινήτου, βεβαίωση του Αστυνομικού Τμήματος ότι έγινε

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

καταγγελία της κλοπής. Βεβαίωση του οικείου Λιμεναρχείου, για την καταστροφή του σκάφους κ.λπ.

2) Για την κάλυψη του χρηματικού ύψους των τεκμηρίων ο φορολογούμενος, έχει τη δυνατότητα να επικαλεστεί χρηματικά ποσά, που περιέχονται στην κατοχή του, από διάφορες (νόμιμες) αιτίες, τις οποίες πρέπει και να αποδείξει, επισυνάπτοντας στη δήλωση που υποβάλλει και τα αναγκαία παραστατικά, που αποδεικνύουν το ύψος τους και το σύνολο της απαιτήσεως τους. Τα ποσά, που μειώνουν την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του υπόχρεου, της συζύγου του και των μελών της οικογένειάς του, που συνοικούν και το βαρύνουν, αναγράφονται στον Πίνακα δεκατέσσερα (14) της δήλωσης του, στους κωδικούς (781) έως (788), ανάλογα με την περίπτωση και το εάν αναφέρονται από τον υπόχρεο ή τη σύζυγό του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ (Κεφ. 14 οδηγιών)

1. Χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων	781.....	782.....
2. Εισαγωγή συναλλάγματος μη υποχρεωτικά εκχωρητέου στην Τράπεζα της Ελλάδος	783.....	784.....
3. Δάνεια, δωρεές, κέρδη από λαχεία, ποσά που δεν είναι εισόδημα κτλ.	785.....	786.....
4. Ανάλωση κεφαλαίου που ήδη φορολογήθηκε ή απαλλασσόταν από το φόρο	787.....	788.....

Η συμπλήρωση των κωδικών αριθμών του πίνακα δεκατέσσερα, δεν είναι απλή υπόθεση. Πρέπει να γίνει με προσοχή και αφού εκτιμηθούν σωστά τα τεκμήρια που είναι αναγκασμένος να εμφανίσει εκ των πραγμάτων στη δήλωσή του, ο φορολογούμενος καθώς και το ύψος των χρηματικών ποσών, που αντιστοιχούν σ'αυτά.

Η ανάλυση που ακολουθεί, έχει σκοπό να οδηγήσει στη σωστή συμπλήρωση από το φορολογούμενο του πίνακα αυτού, έτσι ώστε να αποφύγει λάθη, που μπορεί να αποβούν μοιραία.

Ως προς τους κωδικούς 781 και 782. 1. Χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων: Θα αναγραφούν τα χρηματικά ποσά, που περιήλθαν στο φορολογούμενο, από διάθεση περιουσιακών στοιχείων που είχε στην κατοχή του είτε ο ίδιος, είτε η σύζυγός του και τα οποία μπορεί να αποδείξει ότι κατέχει νόμιμα. Π.χ. οικία, κατάστημα, αποθήκη κ.λπ., τα οποία όμως εμφανίζονται στις δηλώσεις του των προηγούμενων δύο χρόνων. Το ίδιο και για αυτοκίνητο, σκάφος, θαλάσσης κ.λπ., με την προϋπόθεση ότι αυτά είχαν δηλωθεί, κατά το προηγούμενο έτος. Εάν το ακίνητο είναι οικόπεδο και εφόσον δεν απέδιδε εισόδημα, λόγω αστικής, αγροτικής ή μεταλλευτικής εγγείου προσόδου, οπότε υπήρχε υποχρέωση εμφανίσεως του, εκ της δήλωσης των προηγούμενων δύο ετών, είναι δυνατή η επίκληση προσπορισμού χρηματικού κεφαλαίου, από την πώλησή του, χωρίς αυτό, ως οικόπεδο, να εμφανίζεται στις δηλώσεις των προηγούμενων δύο ετών. Η επίκληση προσπορισμού χρημάτων από πώληση περιουσιακών στοιχείων, πρέπει να συνοδεύεται και από τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία. Π.χ. προκειμένου περί ακινήτου συμβολαιογραφικό έγγραφο. Προκειμένου περί αυτοκινήτου ή σκάφους αναψυχής ιδιωτικό συμφωνητικό, με βέβαιη χρονολογία (π.χ. θεώρηση

του γνήσιου των υπογραφών από αστυνομική αρχή. Το τελευταίο απαιτείται οπωσδήποτε σε μεταβίβαση εξωλέμβιου κινητήρα όπως και σκάφους αναψυχής, μαζί με το τιμολόγιο αγοράς τους, από τον πωλητή). Για τη μεταβίβαση των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων είναι δυνατή και η συνυποβολή δήλωσης του Νόμου 1599/86 (με βέβαιη χρονολογία) ή συμβολαιογραφικού εγγράφου.

Για την πώληση κινητών πραγμάτων απαιτείται "απαραίτητα θεωρημένη απόδειξη αγοράς από επιτηδευματία".

Και καλά όταν πωλείται ένα αντικείμενο σε επιτηδευματία, που διαθέτει στοιχεία του κώδικα και μπορεί να την εκδώσει. Όταν, η αγοραπωλησία γίνεται μεταξύ ιδιωτών (και αυτές είναι άπειρες), οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα έκδοσης θεωρημένης απόδειξης, τότε τι θα γίνεται; Διότι τέτοιες δόσοληψίες διενεργούνται χιλιάδες καθημερινά. Μία ματιά στις μικρές αγγελίες των εφημερίδων, είναι δυνατόν να πείσει και τον πλέον κακόπιστο.

Ως προς τους κωδικούς 783 και 786.2. Εισαγωγή συναλλάγματος μη υποχρεωτικά εκχωρητέου στην Τράπεζα της Ελλάδος. Θα αναγραφούν τα χρηματικά ποσά, που προέρχονται από εισαγωγή κατά το 1993, συναλλάγματος, μη εκχωρητέου υποχρεωτικά στην τράπεζα της Ελλάδος. (Ελευθέρου), εφόσον δικαιολογείται η απόκτηση του στην αλλοδαπή.

Για την επίκληση του ποσού αυτού, ως στοιχείου μείωσης της ετήσιας δαπάνης, είναι απαραίτητη η συνυποβολή βεβαίωσης της τράπεζας (που ενδεχομένως το δραχμοποίησε) ή των Ελληνικών Ταχυδρομείων ή του Γραφείου Προστασίας Εθνικού Νομίσματος (στην περίπτωση που αντιπρόσωπος ο φορολογούμενος εισήγαγε το συνάλλαγμα), μέσω των οποίων εισήχθη.

Ακόμη απαιτούνται επίσημα στοιχεία, της χώρας προελεύσεως του συναλλάγματος, από τα οποία να προκύπτει η απόκτησή του στο εξωτερικό. (Π.χ. βεβαίωση φορολογικής αρχής της αλλοδαπής).

ΕΞΑΙΡΕΣΗ. Δεν απαιτείται να δικαιολογηθεί η απόκτηση του συναλλάγματος αυτού από τα πρόσωπα:

1) Που είναι μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού.

2) Που είχαν διαμείνει τουλάχιστον επί τρία (3) χρόνια στο εξωτερικό και η δαπάνη γίνεται μέσα σε δύο (2) χρόνια από την επάνοδο και εγκατάστασή τους στην Ελλάδα, για την αγορά περιουσιακού στοιχείου (ακινήτου, αυτοκινήτου, εταιρίας, κότερου, jeep κ.λπ). Με τον 2214/94 διαφοροποιήθηκε η αρχική ρύθμιση που προέβλεπε την εισαγωγή εντός 5ετίας από τη μετοικεσία.

Ως προς τους κωδικούς 785 και 786,3. Δάνεια, δωρεές, κέρδη από λαχεία, ποσά που δεν είναι εισόδημα κ.τλ. Θα αναγραφούν τα ποσά που προέρχονται από: 1) Δάνεια που συνήφθησαν από το φορολογούμενο κατά τη διάρκεια του 1994 και μέχρι τις 31/12/94.

Για το ύψος του δανείου και το ποσό που εισεπράχθη από το φορολογούμενο είναι απαραίτητο να επισυναφθεί στη δήλωση, για να μην απορριφθεί η δαπάνη, συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό έγγραφο με βέβαιη χρονολογία (θεώρηση, π.χ., του γνήσιου των υπογραφών από αστυνομική αρχή ή δικηγόρο ή συμβολαιογράφο), από τα οποία θα αποδεικνύεται η σύναψη του δανείου και το ύψος του ποσού που καταβλήθηκε στο δανειολήπτη.

2) Δωρεές που έγιναν προς το φορολογούμενο. (Π.χ. από τον πατέρα του, τη γιαγιά του, επί γυναικός υπό του συζύγου της κ.λπ.). Για να μην απορριφθεί η δαπάνη αυτή, θα πρέπει η φορολογική δήλωση

που αναφέρεται στη δωρεά, να έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους, μέσα στο οποίο γίνεται επίκληση αυτής της δαπάνης και για την υπόψη μέχρι την 31/12/1994.

3) Γονικές παροχές που έγιναν προς το φορολογούμενο. Ισχύει ότι και στην περίπτωση δύο (2).

4) Χρηματικά ποσά που δε θεωρούνται εισόδημα. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν ποσά που εισέπραξε ο φορολογούμενος, ως αποζημίωση από ατύχημα, εφάπαξ από ασφαλιστικό οργανισμό κ.λπ. Προϋπόθεση για την αναγνώρισή τους η συνυποβολή των σχετικών παραστατικών από τα οποία προκύπτουν αυτά.

5) Κέρδη από: α) Λαχεία, β) ΠΡΟΠΟ, γ) ΛΟΤΤΟ, δ) ΠΡΟΤΟ, ε) ΞΥΣΤΟ κλπ. Σ'αυτήν την περίπτωση, πρέπει να επισυναφθούν τα ανάλογα παραστατικά: Α) Της τραπεζής π.χ. από τα οποία θα προκύπτει η είσπραξη του κέρδους από το λαχείο, ανεξάρτητα από το αν το αγόρασε ο φορολογούμενος ή τρίτο πρόσωπο. Δεν απαιτείται δηλαδή η απόδειξη αγοράς, για να δικαιολογηθεί το ποσόν της δαπάνης, αλλά η απόδειξη της είσπραξης του κέρδους.

Β) Της τραπεζής ή του ΟΠΑΠ ανάλογα για τα κέρδη από ΠΡΟΠΟ, ΠΡΟΤΟ, ΛΟΤΤΟ. Και σ'αυτή την περίπτωση ισχύει ότι και στην πρώτη. Η διαφορά έγκειται στο ότι πολλά δελτία αυτών των κατηγοριών, που κερδίζουν δεν είναι ανώνυμα, οπότε μπορεί να επικαλεστεί το εξ'αυτών κέρδος, μόνον ο καταθέτης.

Γ) Από την εταιρία που διοργανώνει το "ΞΥΣΤΟ" για τα κέρδη από αυτό (ενδεχομένως και από την τράπεζα που έχει συμβληθεί για την εξαργύρωση των λαχνών, που κερδίζουν).

Δ) Από τον ΟΔΤΕ, για τα κέρδη από Ιπποδρομιακό στοίχημα και το "Σουιπστέικ" (Το Λαχείο του Ιππόδρομου) ή από την τράπεζα με την οποία συνεργάζεται.

Να σημειωθεί ότι εφόσον πρόκειται για την κάλυψη της διαφοράς δαπάνης που έχει αναγραφεί στους κωδικούς 719 έως και 730. (Ερώτημα 3, πίνακα 13 και ερώτημα 4, πίνακα 13). Δαπάνες για αγορές αυτοκινήτων κ.λπ. και δαπάνες για ανέγερση οικοδομών κ.λπ.), από τα παραστατικά που θα επισυναφθούν στη δήλωση για να τις αιτιολογήσουν πρέπει να αποδεικνύεται, ειδικά προκειμένου για λήψη δανείων ότι αυτά ελήφθησαν προ της δαπάνης αγοράς.

Εάν το δάνειο χορηγήθηκε στο φορολογούμενο, από επιχείρηση και προκύπτει από τα λογιστικά της βιβλία, τότε απαιτείται επιπρόσθετα και σχετική βεβαίωση από την επιχείρηση, αν και το τελευταίο φαίνεται περιττό, αν από το στοιχείο που αποδεικνύει τη σύμβαση δανείου (ιδ. συμφωνητικό, συμβολαιογραφικό έγγραφο) και το στοιχείο που αποδεικνύει την αγορά διαπιστώνει συλλογιστικά ότι το δάνειο, προηγήθηκε της αγοράς. Π.χ. Σύναψη δανείου με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό συμφωνητικό με βέβαιη χρονολογία έως 12/11/1994, τιμολόγιο αγοράς αυτοκινήτου με ημερομηνία 22/12/1994.

Για τα χρηματικά ποσά που καταβλήθηκαν στο φορολογούμενο υπό μορφή δωρεών απαιτείται και σχετικό πιστοποιητικό από τη ΔΟΥ, στην οποία υπεβλήθη η σχετική δήλωση, από το οποίο να προκύπτει η ημερομηνία υποβολής της δήλωσης φόρου δωρεάς. Σ' αυτή την περίπτωση αρκεί και κυρωμένο αντίγραφο της.

Ως προς τους κωδικούς 787 ή 787. Ανάλωση κεφαλαίου, που ήδη φορολογήθηκε ή απαλλασσόταν του φόρου. Στους κωδικούς αυτούς αναγράφεται (για να καλυφθεί η δαπάνη, που τυχόν

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

προσδιορίζεται από τα τεκμήρια που εμφανίζονται στη δήλωση του φορολογούμενου) το ποσό που σχηματίστηκε από τις "οικονομίες" του.

Μέχρι πρωτίνός ο υπόχρεος είχε τη δυνατότητα να επικαλεστεί μόνο τις αποταμιεύσεις του, που προέκυπταν από τις δηλώσεις που είχε υποβάλλει την τελευταία πενταετία. Ομως απαλειφθείσης της διατάξεως αυτής από τη φορολογική μας νομοθεσίας, ο φορολογούμενος έχει τη δυνατότητα να

επικαλεστεί εισοδήματα και παλαιότερων ετών, έτσι ώστε να καλύψει το τεκμήριο, εφόσον αυτό καλύπτεται.

Το κεφάλαιο όμως αυτό, που θα επικαλεστεί πρέπει να αποδεικνύεται ότι φορολογήθηκε, τότε που έπρεπε ή ότι απαλλασσόταν από το φόρο νόμιμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ **ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.**

Με το νέο νόμο 2214/1994 ψηφίστηκαν και ορισμένες διατάξεις για τη φορολόγηση βάσει κριτηρίων και της άσκησης εμπορικής επιχείρησης. Στην ουσία το νέο αυτό αντικειμενικό σύστημα λειτουργεί ως έμμεσο τεκμήριο αφού αναφέρεται στον προσδιορισμό ενός "ελάχιστου" ποσού καθαρού εισοδήματος από εμπορική επιχείρηση.

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΥΤΩΝ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Στο άρθρο ένα (1) περιλαμβάνονται και οι διατάξεις, για τη φορολόγηση βάσει κριτηρίων και της άσκησης εμπορικής επιχείρησης, άλλωστε και η τιτλοφόρησή του σ'αυτήν αναφέρεται: "Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από εμπορική επιχείρηση". Σύμφωνα, λοιπόν, μ'αυτό:

Άρθρο 1

"Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από εμπορική επιχείρηση. 1. Ως ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής εμπορικής επιχείρησης η οποία δεν τηρεί βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, θεωρείται εκείνο που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του αθροίσματος της μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής εγκατάστασης της επιχείρησης και της

εμπορικής αμοιβής, με τους συντελεστές εμπορικότητας και απόδοσης".

Το ελάχιστο, επομένως, ποσό καθαρού εισοδήματος, από άσκηση εμπορικής επιχείρησης, εξαρτάται από τέσσερις παράγοντες.

1) Από τη μισθωτική αξία του ακινήτου, στο οποίο στεγάζεται η εμπορική επιχείρηση.

2) Από την εμπορική αμοιβή.

3) Από το συντελεστή εμπορικότητας και

4) Από το συντελεστή απόδοσης, που διαφέρει ανάλογα με το αν η επιχείρηση παρέχει υπηρεσίες, πωλεί εμπορεύματα.

Σύμφωνα με την παράγραφο δύο (2).

2. Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου νοούνται ως:

α) Μισθωτική αξία, ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) του ποσού που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό κάθε έτους, σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων, με τον αριθμό των τετραγωνικών μέτρων της επιφάνειας της επαγγελματικής εγκατάστασης. Για τις περιοχές οι οποίες δεν έχουν ενταχθεί στο σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως τιμή ζώνης λαμβάνεται, η κατώτερη τιμή ζώνης που ισχύει για την πρωτεύουσα του νομού, όπου βρίσκεται η εγκατάσταση της επιχείρησης.

β) Εμπορική αμοιβή, η ετήσια αμοιβή η οποία προβλέπεται από τη συλλογική σύμβαση εργασίας των εμποροϋπαλλήλων, που ισχύει κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, για υπάλληλο με πέντε (5) χρόνια υπηρεσίας, χωρίς προσαυξήσεις επιδομάτων πολυετίας και

οικογενειακών βαρών, στρογγυλοποιούμενο στην πλησιέστερη εκατοντάδα χιλιάδας. Προκειμένου για επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες η αμοιβή του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνει κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%).

γ) Συντελεστής εμπορικότητας, ο οποίος ανάλογα με το συντελεστή εμπορικότητας που προβλέπεται από τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων, προσδιορίζει ως ακολούθως:

Για επιχειρήσεις εγκατεστημένες.....Συντελεστής

Για περιοχές με συντελεστή.....εμπορικότητας

Εμπορικότητας

1.....	1
1,1-2.....	1,20
2,1-3.....	1,40
3,1-4.....	1,60
πάνω από 4.....	1,80

Για επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε περιοχές, οι οποίες δεν έχουν ενταχθεί στο σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως συντελεστής εμπορικότητας λαμβάνεται ο αριθμός ένα (1).

δ) Συντελεστής απόδοσης, ο οποίος ανάλογα με το μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους, όπως συντελεστές αυτοί ορίζονται με αποφάσεις του υπουργού οικονομικών, προσδιορίζεται ως ακολούθως:

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

Για επιχειρήσεις με.....Συντελεστής
Μοναδικό συντελεστή.....απόδοσης

καθαρού κέρδους

μέχρι 5%.....	1
πάνω από 5% μέχρι 10%.....	1,15
πάνω από 10% μέχρι 15%.....	1,30
πάνω από 15% μέχρι 20%.....	1,45
πάνω από 20%.....	1,60

Προκειμένου για επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες ο συντελεστής απόδοσης προσδιορίζεται ως ακολούθως:

Για επιχειρήσεις με.....Συντελεστής Μοναδικό
συντελεστή.....απόδοσης καθαρού κέρδους

μέχρι 20%.....	1
πάνω από 20% μέχρι 30%.....	1,20
πάνω από 30% μέχρι 40%.....	1,40
πάνω από 40%.....	1,60

Για επιχειρήσεις στις οποίες εφαρμόζονται περισσότεροι από ένα μοναδικοί συντελεστές καθαρού κέρδους, για τον προσδιορισμό του συντελεστή απόδοσης λαμβάνεται υπόψη εκείνος της κύριας δραστηριότητας. Ως κύρια δραστηριότητα, για την εφαρμογή αυτής της διατάξης, θεωρείται αυτή με τα περισσότερα ακαθάριστα έσοδα".

Ας προχωρήσουμε, λοιπόν, στην επιμέρους ανάλυση των τεσσάρων αυτών παραγόντων, από τους οποίους εξαρτάται το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος, σύμφωνα με το οποίο θα προσδιοριστεί ο φόρος που θα καταβάλουν όσοι ασκούν εμπορική επιχείρηση.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι, αν το δηλούμενο εισόδημα υπερβαίνει το βάσει κριτηρίων, προσδιοριζόμενο, οι ανωτέρω θα φορολογηθούν σύμφωνα με αυτό, ενώ στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν το δηλούμενο εισόδημα υπολείπεται του βάσει κριτηρίων, τότε θα φορολογηθούν σύμφωνα με το τελευταίο.

α) Μισθωτική αξία κινητών: Ως βάση για τον υπολογισμό της λαμβάνεται το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας που ισχύει για τις μεταβιβάσεις (κάθε είδους) των ακινήτων. Έτσι η τιμή ζώνης κατά την 1η Ιανουαρίου (κατά τετραγωνικό μέτρο)α, πολλαπλασιάζεται με την επιφάνεια της επαγγελματικής στέγης και το γινόμενο πολλαπλασιάζεται με το συντελεστή μισθωτικής αξίας, που είναι έξι της εκατό (6%).

Το αποτέλεσμα, είναι το πρώτο μέρος του ελάχιστου φορολογητέου εισοδήματος.

Π.χ. τιμή ζώνης 200.000 δρχ. κατά τετραγωνικό μέτρο και επιφάνεια καταστήματος 110 τετρ. μέτρα.

Μισθωτική αξία $(200.000 \times 110 \times 6)/100=1.320.000$ δρχ.

β) Εμπορική αμοιβή: Είναι το σύνολο των βασικών αποδοχών που καθορίζονται κάθε χρόνο από τη σχετική συλλογική σύμβαση εργασίας που ισχύει, για έναν εμποροϋπάλληλο που έχει υπηρεσία πέντε (5) χρόνων. Δηλαδή εάν η σχετική ΣΣΕ, προβλέπει για την περίπτωση αυτή, βασικές μηνιαίες αποδοχές ύψους 120.000 δρχ., τότε η εμπορική

αμοιβή θα είναι 120.000 $\chi 14=1.680.000$ δρχ. που στρογγυλοποιούμενη γίνεται 1.700.000 δρχ.

Εξαιρούνται οι ασκούντες εμπορική επιχείρηση που παρέχουν υπηρεσίες, για τους οποίους το παραπάνω ποσό είναι προσαυξημένο, κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Για το συγκεκριμένο παράδειγμα, εάν ο υπόχρεος παρείχει εμπορικές υπηρεσίες, η εμπορική του αμοιβή θα ήταν (120.000

$\chi 14 \chi 30) / 100) + 1.700.000 = 2.240.000$ δρχ. (Στρογγυλοποίηση 2.200.000).

γ) **Συντελεστής εμπορικότητας:** Είναι δανεικός, όπως και η μισθωτική αξία ακινήτων, από τις διατάξεις που αφορούν τη φορολογία κατά τις μεταβιβάσεις ακινήτων. Προσδιορίζεται με συντελεστή, ανάλογα με την εμπορικότητα που προκύπτει, από τον αντίστοιχο συντελεστή, που προβλέπεται από τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβιβάσεως ακινήτων, σύμφωνα με τη θέση, που είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση (το κατάστημα της επιχείρησης). Εάν στο παραπάνω παράδειγμα η επιχείρηση είναι εγκατεστημένη σε περιοχή με συντελεστή εμπορικότητας 1,1 - 2, τότε το ελάχιστο ποσό εισοδήματος της θα προσαυξηθεί με συντελεστή 1,20.

δ) **Συντελεστής απόδοσης:** Ο συντελεστής αυτός προκύπτει από το μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους σύμφωνα με τον οποίον υπολογίζονται τα φορολογητέα εισοδήματα των επιχειρήσεων, από τα βιβλία των οποίων δεν εξάγεται πλήρες λογιστικό αποτέλεσμα, δηλαδή βιβλία Α' κατηγορίας (αγορών) και Β' κατηγορίας (εσόδων-εξόδων). Στην πρώτη περίπτωση επιβάλλεται επί των αγορών, ενώ στη δεύτερη επί των ακαθάριστων εσόδων.

Εάν, λοιπόν στη σχετική απόφαση του υπουργού των Οικονομικών για την παραπάνω επιχείρηση, προβλέπεται μοναδικός συντελεστής καθαρού κέρδους είκοσι της εκατό (20%), τότε ο συντελεστής απόδοσης της θα είναι ένα και σαράντα πέντε (1,45). Οπως και στην περίπτωση της εμπορικής αμοιβής, εισάγεται και εδώ εξαίρεση, για τις εμπορικές επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες, με τη μείωση γι'αυτές, του συντελεστή απόδοσης λόγω περιορισμού των κατηγοριών σε τέσσερις, έναντι των πέντε, για τους υπολοίπους.

Εάν η επιχείρηση του παραδείγματος, προσφέρει υπηρεσίες τότε ο συντελεστής απόδοσης, δε θα είναι ένα και σαράντα πέντε (1,45) αλλά ένα και είκοσι (1,20).

Σύμφωνα, λοιπόν, με όσα αναφέρθηκαν, το συνολικό ποσό, που θα προκύψει ως ελάχιστο φορολογητέο εισόδημα, βάσει των κριτηρίων στην περίπτωση του παραδείγματος θα είναι:

α) ΜΙΣΘΩΤΙΚΗ ΑΞΙΑ: $(200.000 \times 110 \times 6)/100 = 1.320.000$ δρχ.

β) ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ: $120.000 \times 14 = 1.700.000$ δρχ.

(Μετά την στρογγυλοποίηση) ΣΥΝΟΛΟ 3.020.000 δρχ.

Το άθροισμα αυτό προσαυξάνεται με τους συντελεστές εμπορικότητας και απόδοσης ως εξής

$3.020.000 \times 1.20 \times 1.45 = 5.254.000$ δρχ., που είναι και το σύνολο του ελάχιστου καθαρού φορολογητέου ποσού, που θα αναλογεί στην επιχείρηση του παραδείγματος, για το οικονομικό έτος 1995.

Εάν η ανωτέρω επιχείρηση παρέχει υπηρεσίες τότε το ελάχιστο ποσό φορολογητέου εισοδήματος θα διαμορφωθεί ως εξής:

α) ΜΙΣΘΩΤΙΚΗ ΑΞΙΑ: 1.320.000 ΔΡΧ.

β) ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ: $(120.000 \times 14,30)/100 = 2.240.000$ δρχ. που στρογγυλοποιούμενο γίνεται 2.200.000

ΣΥΝΟΛΟ 3.250.000 δρχ.

Προσαύξηση συντελεστών

$3.520.000 \times 1,20 = 4.224.000$ δρχ., που είναι το σύνολο, του ελάχιστου καθαρού, φορολογητέου ποσού, που θα αναλογεί στην επιχείρηση του παραδείγματος εφόσον προσφέρει υπηρεσίες, για το 1995.

Συνήθως, οι συντελεστές καθαρού κέρδους επί των ακαθάριστων εισπράξεων των εμπορικών επιχειρήσεων, που παρέχουν υπηρεσίες, είναι πολύ ψηλότεροι από τις άλλες επιχειρήσεις που ασκούν εμπορία έτσι και ο συντελεστής απόδοσης θα είναι μεγαλύτερος, από αυτόν του παραδείγματος, πάντως όμως, όπως είναι διαμορφωμένοι στον Νόμο, δε φαίνεται ότι θα προσδώσουν μεγαλύτερα φορολογητέα ποσά, για τους παρέχοντες υπηρεσίες εμπόρους. Όμως ο φορολογικός νομοθέτης μέχρι σήμερα, καθιερώνοντας ψηλότερους συντελεστές καθαρού κέρδους, για τις επιχειρήσεις αυτής της μορφής, προφανώς είχε συμπεράνει και έτσι είναι ότι οι επιχειρήσεις αυτές έχουν μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους και συνεπώς, πραγματοποιούν μεγαλύτερα εισοδήματα. Με τον τελευταίο νόμο, μάλλον ανατρέπεται η φιλοσοφία αυτή και αντιστρέφεται η μεταχείριση. Προσαυξάνεται μεν η εμπορική αμοιβή κατά τριάντα τοις εκατό (30%), αλλά σε πάρα πολλές περιπτώσεις εξαιτίας του συντελεστή απόδοσης, το φορολογητέο καθαρό ποσό, θα είναι μικρότερο από την πρώτη κατηγορία. Αλλωστε οι επιχειρήσεις που παρέχουν εμπορικές υπηρεσίες συνήθως κατέχουν καταστήματα επαρκότερης επιφάνειας, απ'ότι οι υπόλοιπες και έτσι και

η μισθωτική αξία θα διαμορφώνεται σε χαμηλότερα επίπεδα (εξαιρούνται τα σχολεία κάθε μορφής).

Ο φορολογικός νομοθέτης, προέβλεψε ακόμη και εθέσπισε ορισμένες ασφαλιστικές δικλίδες, προκειμένου να προφυλάξει από την υπερφορολόγηση ορισμένες επαγγελματικές κατηγορίες για τις οποίες λόγω της φύσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, της τοποθεσίας τους κ.λπ., θα διαμορφώνοντο υψηλά ελάχιστα, φορολογητέα εισοδήματα.

Ετσι:

α) Για τις επιχειρήσεις, που παρέχουν υπηρεσίες, εκπαίδευσης, η μισθωτική αξία, που λαμβάνεται υπόψη, περιορίζεται στο πενήντα τοις εκατό (50%), εκείνης που θα προκύψει με τον τρόπο που εκτέθηκε παραπάνω.

β) Για τις ίδιες επιχειρήσεις, δεν προσαυξάνεται κατά τριάντα τοις εκατό (30%) η εμπορική αμοιβή.

γ) Για τον προσδιορισμό του ελαχίστου ποσού καθαρού εισοδήματος των επιχειρήσεων, που παρέχουν υπηρεσίες, δε λαμβάνεται υπόψη ο συντελεστής εμπορικότητας.

δ) Η μισθωτική αξία μειώνεται προκειμένου για:

δα) επαγγελματική εγκατάσταση που βρίσκεται αποκλειστικά σε όροφο οικοδομής, πάνω από ισόγειο, κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%).

δβ) Επαγγελματική εγκατάσταση που βρίσκεται αποκλειστικά σε υπόγειο οικοδομής, κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

δγ) Αποθηκευτικό χώρο, κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%). Η μισθωτική αξία του αποθηκευτικού χώρου προσαυξάνει τη μισθωτική αξία της έδρας της επιχείρησης. Αν στην πόλη όπου βρίσκεται ο αποθηκευτικός χώρος δεν είναι εγκατεστημένη η έδρα της επιχείρησης αλλά υποκατάστημα αυτής, η μισθωτική αξία του αποθηκευτικού χώρου προσαυξάνει τη μισθωτική αξία του υποκαταστήματος.

ε) Η μισθωτική αξία που λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος δεν μπορεί να υπερβεί την εμπορική αμοιβή. Στην περίπτωση κατά την οποία η εμπορική αμοιβή μειώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7, η μισθωτική αξία δεν περιορίζεται αναλόγως.

στ) Για τις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες, οι οποίες συστεγάζονται στον ίδιο επαγγελματικό χώρο, η μισθωτική αξία επιμερίζεται ανάλογα με τον αριθμό των συστεγαζόμενων επιχειρήσεων.

ζ) Σε περίπτωση κατά την οποία ως επαγγελματική στέγη χρησιμοποιείται η κατοικία του φορολογούμενου, για τον υπολογισμό της μισθωτικής αξίας λαμβάνεται υπόψη το ένα τρίτο (1/3) της επιφάνειας της κατοικίας του.

η) Για επιχειρήσεις που διατηρούν υποκαταστήματα, προσδιορίζεται χωριστά το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος κάθε υποκαταστήματος και προστίθεται στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της έδρας της επιχείρησης. Για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος κάθε υποκαταστήματος η εμπορική αμοιβή μειώνεται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

θ) Στις μικτές επιχειρήσεις πώλησης αγαθών και παροχής υπηρεσιών προσδιορίζεται το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος για την κύρια δραστηριότητα και το ποσό που προκύπτει προσαυξάνει με το ποσοστό συμμετοχής των ακαθάριστων εσόδων της δευτερεύουσας δραστηριότητας στο σύνολο των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης. Το ποσοστό όμως της προσαύξησης αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%). Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης, ως κύρια δραστηριότητα θεωρείται αυτή στην οποία αντιστοιχούν τα περισσότερα ακαθάριστα έσοδα.

ι) Αν ο φορολογούμενος δηλώνει εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και από εμπορικές επιχειρήσεις το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος περιορίζεται στο μισό, εφόσον το καθαρό εισόδημα που προέρχεται από μισθωτές υπηρεσίες είναι ίσο ή ανώτερο από την εμπορική αμοιβή.

Στην περίπτωση αυτή θα είχαμε να παρατηρήσουμε ότι, ο μισθωτός είναι δυνατόν να πραγματοποιήσει ορισμένες εμπορικές πράξεις επ'ευκαιρία και όχι από σύστημα, μια ή δύο φορές το χρόνο. Π.χ., να πωλήσει το ελαιόλαδο του κληρονομικού του ελαιώνα. Θα φορολογηθεί βάσει των κριτηρίων; Θα φορολογηθεί ως αποκτών και γεωργικό εισόδημα; Αλλά εάν ίδιος συσκευάσει το ελαιόλαδο και το πουλήσει στην Αθήνα, στους συναδέλφους του, στις υπηρεσίες, για να κερδίσει τη διαφορά από τον έμπορο, με το δίκιο του βέβαια, πως θα φορολογηθεί;

Θέματα όπως το παραπάνω πιστεύουμε ότι πρέπει να διευκρινιστούν, έτσι ώστε να αποφευχθεί η ταλαιπωρία τόσο των φορολογούμενων πολιτών, όσο και των υπηρεσιών του Κράτους.

(ια) Κατά τα τρία πρώτα χρόνια λειτουργίας της επιχείρησης το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος μειώνεται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%). Για τις επιχειρήσεις οι οποίες αναφέρονται στις παραγράφους 13 έως 15 αυτού του άρθρου δεν αναγνωρίζεται αυτή η έκπτωση. Για τον υπολογισμό της τριετίας ως πρώτο έτος θεωρείται το επόμενο εκείνου μέσα στο οποίο ο φορολογούμενος υπέβαλε για πρώτη φορά δήλωση έναρξης άσκησης επαγγέλματος, οι προηγούμενες διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα έτη άσκησης του επαγγέλματος από τον υπόχρεο. Προκειμένου για επιχειρήσεις των υπόχρεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 3 του ν.δ. 3323/1995 (ΦΕΚΑ'214), οι οποίες προέρχονται από τη λύση ή μετατροπή υφιστάμενης επιχείρησης, δε θεωρούνται νέες επιχειρήσεις για τη μείωση του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος, εφόσον μετέχει σε αυτές ένα τουλάχιστον μέλος από αυτά που μετείχαν στην επιχείρηση που λύθηκε ή μετατράπηκε ή η νέα επιχείρηση λειτουργεί στην ίδια επαγγελματική εγκατάσταση με την επιχείρηση που λύθηκε ή μετατράπηκε. Στις επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία του Κώδικα βιβλίων και Στοιχείων αν και έχουν υποχρέωση τήρησης ή τηρούν ανακριβή βιβλία και στοιχεία, δεν αναγνωρίζεται η πιο πάνω έκπτωση.

Η περίπτωση (ια), θεωρεί ότι κατά τα τρία (3) πρώτα χρόνια από τη λειτουργία της επιχείρησης το ελάχιστο ποσό του καθαρού εισοδήματος μειώνεται κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Αλλά αν η επιχείρηση δεν πάει καλά και κλείσει στο τέλος του πρώτου χρόνου λειτουργίας ή στο μέσο του δεύτερου χρόνου, επειδή τον προηγούμενο χρόνο πραγματοποίησε ζημίες και δεν προβλέπεται ανάκαμψη, η συγκεκριμένη επιχείρηση, θα πληρώσει φόρο βάσει των κριτηρίων, ενώ όχι μόνο δεν κέρδισε δεκάρα, αλλά έχασε και τα λεφτά που είχε

επενδύσει; Από το ευεργέτημα αυτό εξαιρούνται οι επιχειρήσεις εκμετάλλευσης δωματίων (επιπλωμένων), κάμπινγκ και οι αυτοκινητιστές, όπως αυτοί περιγράφονται στις παραγράφους 13 έως και 15 του άρθρου (1).

Επιχειρήσεις των υπόχρεων της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του Ν.Δ. 3323/1955, για τις οποίες επιφυλάσσει επίσης ιδιαίτερη μεταχείριση το νομοθέτημα είναι οι ομόρρυθμες εταιρίες, οι ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς και οι κοινοπραξίες του άρθρου 2 παράγραφος 2 του κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Οι τελευταίες αναφέρονται περιγραφικά ως εξής:

"2. Τις υποχρεώσεις της προηγούμενης παραγράφου έχει και η κοινοπραξία επιτηδευματιών, που θεωρείται επιτηδευματίας για την εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα αυτού, εφόσον έχει ορισμένη επαγγελματική διεύθυνση, αποβλέπει στη διενέργεια συγκεκριμένης πράξης, αποδεικνύεται με έγγραφη συμφωνιά, που κατατίθεται στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) πριν από την έναρξη των εργασιών της, και τα μέλη της είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που το καθένα ασκεί δική του επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα ή είναι ομόρρυθμο μέλος διαφορετικής ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας.

Η προϋπόθεση της διενέργειας συγκεκριμένης πράξης δεν απαιτείται προκειμένου για κοινοπραξία επιτηδευματιών που έχει ως αντικείμενο εργασιών την αποκλειστικά εκτός της χώρας πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών ή προβολή και προώθηση ελληνικών προϊόντων με οποιαδήποτε τρόπο".

Προφανώς, η διάταξη (ια) ευνοεί τις ατομικές επιχειρήσεις, που προκύπτουν από διάλυση των εταιρειών αυτών, διότι σε αντίθετη

περίπτωση, στις διατάξεις περί κριτηρίων θα συμπεριλαμβάνοντο και οι προσωπικές εταιρίες, που μνημονεύθηκαν ανωτέρω. Ομως ο νόμος 2214/94 περί αντικειμενικού συστήματος φορολογίας εισοδήματος κ.λπ. ομιλεί περί "ελαχίστου καθαρού εισοδήματος, από την άσκηση ατομικής εμπορικής επιχείρησης...". Διότι σε αντίθετη περίπτωση, με διάφορες παλινδρομικές ερμηνείες και παραπομπές "ήξεις αφίξεις", ανατρέπεται όλο το σκηνικό, όπως τουλάχιστον δημιουργήθηκε από την παρουσίαση του νομοθετήματος αρχικά. Στην παράγραφο λοιπόν δεκαεννέα (19) αναφέρει:

"Οι διατάξεις αυτού του άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και για τους υπόχρεους που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 3 του ν.δ. 3323/1995, οι οποίοι δεν τηρούν βιβλία ή τηρούν βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων".

Ποιοι είναι όμως οι υπόχρεοι αυτής της διάταξης που περιλαμβάνονται; Όπως μας λέει το άρθρο 3 παράγραφος 3 του Ν.Δ. 3323/1995:

"Σε φόρο υπόκεινται επίσης, οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς καθώς και οι κοινοπραξίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ. 186/1992)".

Πάλι καλά, γιατί στο αρχικό νομοσχέδιο τους επεφύλασε ακόμη καλύτερη μεταχείριση:

"Στην περίπτωση αυτή για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος κάθε επαγγελματικής εγκατάστασης, η εμπορική αμοιβή προσαυξάνει κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%)".

Ανάλυση των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του Π.Δ. 186/1992, έγινε προηγουμένως.

Ετσι, με τις εταιρίες, που βρίσκονται σε μερική ή ολική αδράνεια για διάφορους λόγους και δεν πραγματοποιούν πράξεις τι θα γίνει, θα φορολογηθούν και αυτές βάσει των κριτηρίων ή πρέπει να τρέχουν στο Πρωτοδικείο για διακοπή εργασιών εσπευσμένα.

Αλλά εκτός από τις εταιρίες, ανακύπτουν και μερικές ακόμη απορίες.

Οι ασκούντες ατομική επιχείρηση, που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας, δεν περιλαμβάνονται στις ρυθμίσεις του νόμου. Εάν ζητήσουν οικειοθελώς, σωρηδόν να τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας όλοι οι περιλαμβανόμενοι στο νομοθέτημα επιτηδευματίες, τι θα κάνει η αρμόδια υπηρεσία θα αρνηθεί την άδεια για την τήρηση βιβλίων της κατηγορίας αυτής, ή θα τροποποιήσει τις σχετικές διατάξεις, που το προβλέπουν. Διότι, όπως γίνεται αντιληπτόν, η τήρηση βιβλίων τρίτης κατηγορίας, που δεν είναι υποχρεωτική για όλους τους επιτηδευματίες, δίνει τη δυνατότητα εξαίρεσης από τον υπολογισμό του ελάχιστου φορολογητέου εισοδήματος βάσει κριτηρίων.

Βέβαια, η τήρηση βιβλίων αυτής της κατηγορίας είναι περισσότερο γραφειοκρατική, προβλέπει απόδοση ΦΠΑ κάθε μήνα, χρησιμοποιεί το διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, που πλέον πρέπει να τηρείται σύμφωνα με το ενιαίο λογιστικό Σχέδιο. Αλλά όπως διαμορφώνονται συνεχώς τα φορολογικά στοιχεία που είναι υποχρεωμένοι οι επιτηδευματίες να τηρούν, με την καθιέρωση από του χρόνου για όλους και του βιβλίου αποθήκης, με την υποχρέωση υποβολής προσωρινών δηλώσεων ΦΠΑ κάθε μήνα για τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, κ.λπ., πολύ λίγο θα επηρεάσει η τήρηση βιβλίων τρίτης

κατηγορίας, από επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Δεύτερης και τις διακρίνει "σοβαρότητα" στην αγορά. Μάλλον καλό θα τους κάνει, γιατί θα έχουν πλήρες λογιστικό αποτέλεσμα κάθε χρόνο, έτσι ώστε να έχουν τη δυνατότητα να λειτουργούν ορθολογικότερα και σύμφωνα με τη βασική οικονομική αρχή, η οποία λείπει συνήθως, από τις ελληνικές επιχειρήσεις αυτής της εμβέλειας, ίσως και λόγω των λογιστικών στοιχείων που τηρούν.

Στην περίπτωση κατά την οποία η επιχείρηση έκανε έναρξη λειτουργίας ή διακοπή των εργασιών της μέσα στην κρινόμενη περίοδο, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι οι μήνες λειτουργίας της επιχείρησης. Χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) ημέρες λογίζεται ολόκληρος μήνας. Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και για τα υποκαταστήματα ή τις άλλες επαγγελματικές εγκαταστάσεις της επιχείρησης.

Με την τελευταία περίπτωση προσδιορίζεται το χρονικό διάστημα για το οποίο θα υπολογιστεί το ελάχιστο εισόδημα βάσει των κριτηρίων. Έτσι π.χ. εάν μια επιχείρηση διέκοψε τη λειτουργία της στις 25 Μαΐου 1994 και βάσει των κριτηρίων προκύπτει τεκμαρτό εισόδημα 6.000.000 δραχμών, η επιχείρηση θα φορολογηθεί για το χρονικό διάστημα, μέχρι και το τέλος Μαΐου, δηλαδή για πέντε (5) μήνες, του φορολογητέου καθαρού εισοδήματος υπολογιζόμενου ως εξής:

Ετήσιο Εισόδημα (6.000.000) επί μήνες δραστηριότητας (5) διά μήνες έτους (12) = $(6.000.000 \times 5) / 12 = 2.500.000$ δρχ.

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ των ελευθέρων επαγγελματιών, από το νέο φορολογικό νόμο, περιλαμβάνει κριτήρια, τα οποία διαφοροποιούνται για αρκετές από τις κατηγορίες τους. Όμως το σύστημα των κριτηρίων θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ικανοποιητικό, για τη σύλληψη του διαφεύγοντος εισοδήματος, αν εθεσπίζετο προς το τέλος της δεκαετίας του 1970 ή στις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Τα "αντικειμενικά" κριτήρια λοιπόν, για τη φορολόγηση των ελευθέρων επαγγελματιών είναι ίδια κατά το ήμισυ με εκείνα, βάσει των οποίων θα φορολογηθούν όσοι αποκτούν εισοδήματα από την άσκηση εμπορικής επιχείρησης.

Για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος των ελευθέρων επαγγελματιών στο άρθρο δύο (2) του σχετικού νομοθετήματος, γίνονται ορισμένες διαφοροποιήσεις ως προς ορισμένες επαγγελματικές ομάδες, σύμφωνα άλλωστε και με τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν και φυσικά δεν υπάρχει συντελεστής εμπορικότητας.

"Άρθρο 2

Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από ελευθέρια επάγγελμα

1. Ως ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από ατομική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος του δικηγόρου, φυσιοθεραπευτή, οικονομολόγου, συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη και αναλυτή - προγραμματιστή που δεν τηρούν βιβλία αν και υπόχρεοι, ή τηρούν βιβλία δεύτερης κατηγορίας του ΚΒΣ, θεωρείται εκείνο που προκύπτει από το άθροισμα της επαγγελματικής αμοιβής, και της μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, κλιμακούμενο

ανάλογα με τα έτη άσκησης του επαγγέλματος και προσαυξανόμενο με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στις επόμενες παραγράφους". Επομένως, ο προσδιορισμός του ως άνω εισοδήματος κατ'αρχήν εξαρτάται από δύο στοιχεία:

- 1) Από την επαγγελματική αμοιβή και
- 2) Από τη μισθωτική αξία της επαγγελματικής στέγης.

Η επαγγελματική αμοιβή είναι διαφοροποιημένη ανάλογα με την επαγγελματική ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία.

Ετσι:

ΙΑΤΡΟΣ

Είναι η αντιστοιχία των ετησίων τακτικών αποδοχών, ιατρού επιμελητή Β' του ΕΣΥ, που βρίσκεται στον πρώτο χρόνο υπηρεσίας του, που ανέρχεται στο ποσό των δύο εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (2.500.000) δραχμών.

Η μισθωτική αξία προσδιορίζεται, όπως ακριβώς και στην περίπτωση των ασκούντων Εμπορική Επιχείρηση και έτσι δε χρειάζεται επανάληψη, αφού ήδη αναφέρθηκε στο σχετικό κεφάλαιο.

Το ελάχιστο ποσό του καθαρού εισοδήματος τους, κλιμακώνεται ανάλογα με τα έτη άσκησης του επαγγέλματος, από το τέταρτο (4ο) έτος και για κάθε έτος, μέχρι το εικοστό (20ό) προσαυξανόμενο κατά δέκα τοις εκατό (10%). Από το εικοστό πρώτο (21ο) έτος, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος, μειούται κάθε χρόνο επίσης κατά δέκα τοις εκατό (10%). Δηλαδή ένας γιατρός, θα έχει προσαύξηση του φορολογητέου εισοδήματός του δέκα τοις εκατό (10%) κάθε χρόνο

μέχρι να συμπληρώσει είκοσι χρόνια εργασίας, συμπεριλαμβανόμενης και της τριετούς περιόδου "χάριτος". Βέβαια, από πουθενά δεν προκύπτει ότι ο ιατρός που ασκεί το επάγγελμα (ή μήπως λειτούργημα), επί δώδεκα (12) χρόνια βγάζει λιγότερα χρήματα από εκείνον, που "λειτουργεί" δεκαπέντε (15) χρόνια, αλλά αυτά είναι τα κριτήρια και θα πρέπει να "ορχηστρωθώμεν" σύμφωνα με τους ήχους της μουσικής.

Ας πρόσεχαν άλλωστε, για να μην επαναλάβουμε και πάλι τον 'Όμηρο "τι από δική τους χάθηκαν οι κούφιοι αμυαλοσύνη, του 'Ηλιου του Υπερίωνα σαν έφαγαν τα βόδια", αφού ούτε καν αληθοφανείς δηλώσεις δεν έκαναν οι περισσότεροι, όπως άλλωστε συνέβαινε και με την άλλη κατηγορία, των ασκούντων εμπορική επιχείρηση.

Πάντως, τα κριτήρια δεν σταματούν εδώ. Προσαυξάνουν ακόμη το εισόδημα, πού προκύπτει από το άθροισμα της μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής στέγης και της επαγγελματικής αμοιβής με βάση την ειδικότητα ως εξής:

*Κατά 40% για τους χειρουργούς όλων των ειδικοτήτων, εφόσον ασκούν χειρουργική ειδικότητα σε οποιαδήποτε νοσηλευτικό ίδρυμα, μαιευτήρες και ορθοδοντικούς.

*Κατά 20% για όλες τις κλινικές ειδικότητες ιατρών.

Περαιτέρω δε με βάση τους πανεπιστημιακούς και επαγγελματικούς τίτλους, που έχει ο κάθε ιατρός.

αα) Κατά 50% για τους καθηγητές πανεπιστημίου οποιασδήποτε βαθμίδας.

ββ) Κατά 20% για τους λέκτορες, τους κατέχοντες μεταπτυχιακούς και επαγγελματικούς τίτλους. Ως επαγγελματικός τίτλος για την

εφαρμογή της διάταξης αυτής θεωρείται η θέση του υπευθύνου διεύθυνσης ή τμήματος που κατείχε, πριν την έναρξη άσκησης ελευθέριου επαγγέλματος, σε οποιοδήποτε νοσηλευτικό ίδρυμα.

Στο σχέδιο του νόμου, στις ανωτέρω διατάξεις περιλαμβάνοντο και οι οδοντίατροι. Όμως φαίνεται ότι οι τελευταίοι είχαν(;) κάποιον μπάρμπα, και έτσι ο νόμος βγήκε από τη βουλή, με μόνους τους γιατρούς να επωμίζονται, τις προσαυξήσεις αυτές.

Παρ' ότι τα παραδείγματα προσδιορισμού του εισοδήματος (ελαχίστου), που ακολουθούν είναι εντελώς θεωρητικά, διότι το μέγεθος του εισοδήματος, είναι πραγματικό γεγονός, που στηρίζεται σε ατομικά στοιχεία, ξεχωριστά για τον καθένα, εν τούτοις αυτά που ακολουθούν, μπορούν να δώσουν μια γενική εικόνα, του τι πρέπει να περιμένουν οι γιατροί και όχι μόνον, από το νέο φορολογικό νόμο. Έστω, λοιπόν, α) Ιατρός παθολόγος με πέντε (5) χρόνια επαγγελματικής δραστηριότητας και εγκατάσταση που η μισθωτική της αξία σύμφωνα με τους σχετικούς πίνακες τιμής ζωνών, που ισχύουν, για τις μεταβιβάσεις των ακινήτων αξίας δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δρχ.

Το εισόδημά του θα υπολογιστεί με βάση τις ετήσιες τακτικές αποδοχές του Πρωτοδιόριστου Επιμελητή Β' του ΕΣΥ, που είναι 2.500.000 δρχ., στο οποίο θα προστεθεί η μισθωτική αξία της επαγγελματικής στέγης (10.000.000x6%), δηλαδή 2.500.000 + 600.000 = 3.100.000 δρχ.- Το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί κατά είκοσι τοις εκατό (20%), λόγω της ειδικότητας δηλαδή θα γίνει τελικά 3.100.000 + 600.000 = 3.700.000 δρχ. Επ' αυτού θα υπολογιστούν οι εκπτώσεις (π.χ. ασφαλιστικές εισφορές κ.λπ.) και το υπόλοιπο θα υπαχθεί στην φορολογική κλίμακα, για να εξευρεθεί ο φόρος που πρέπει να καταβάλλει.

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

Εάν ο ανωτέρω, είχε συνολική επαγγελματική δραστηριότητα δέκα (10) ετών, τότε το ελάχιστο ποσό εισοδήματος που θα προέκυπτε βάσει των τεκμηρίων θα είχε άλλως.

Δηλαδή:

1) Επαγγελματική Αμοιβή: 2.500.000 δρχ.

2) Μισθωτική Αξία: 600.000 δρχ.

Σύνολο 3.100.000 δρχ.

Προσαύξηση εβδομήντα τοις εκατό (70%), λόγω επαγγελματικής δραστηριότητας επτά (7) ετών, μετά το τρίτο έτος (κάθε έτος με 10%), 2.170.000 δρχ.

Νέο σύνολο 5.270.000 δρχ.

Επί πλέον προσαύξηση λόγω ειδικότητας είκοσι επί τοις εκατό (20%), 1.004.000 δρχ.

Τελικό ποσό ελαχίστου εισοδήματος, 6.324.000 δρχ.

Φυσικά θα αφαιρεθούν τα εκπιπτόμενα ποσά και στο υπόλοιπο θα υπολογιστεί ο φόρος.

Εάν ο γιατρός είναι χειρουργός, τότε η προσαύξηση με βάση την ειδικότητα δεν είναι 20% αλλά 40%, οπότε και το εισόδημα θα είναι μεγαλύτερο, αν έχει δε και τίτλους ειδικότητας ή πανεπιστημιακούς, άστα να πάνε.

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Για τους οδοντίατρους η επαγγελματική τους αμοιβή, αντιστοιχεί μόνο στο ποσό των ετήσιων τακτικών αποδοχών του οδοντίατρου επιμελητή Γ' (και όχι Β, όπως οι γιατροί), του ΕΣΥ, στο Πρώτο Έτος Υπηρεσίας. Πακέτο με τους οδοντίατρους στον υπολογισμό και οι ψυχολόγοι, διότι είναι "συγγενείς επιστήμες".

Και για τους ανωτέρω όπως και για όλους όσοι, το ελάχιστο ποσό εισοδήματος υπολογίζεται σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 2, ισχύει η παρ. 4:

"Το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος των προσώπων της παραγράφου 1, με εξαίρεση του δικηγόρου, κλιμακώνεται ανάλογα με τα έτη άσκησης του επαγγέλματος, από το 4ο έτος, κατά δέκα τοις εκατό (10%) ανά έτος μέχρι το 20ό έτος, μειωμένου από το 21ο έτος κατά το ίδιο ποσοστό ανά έτος".

Πάλι καλά γιατί η αρχική διάταξη, προέβλεπε την ανωτέρω ποσοστιαία αύξηση μέχρι το εικοστό πέμπτο (25ο) και τη μείωση από το εικοστό έκτο (26ο) και μετά.

Ένας λοιπόν ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ, ή ένας ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, εάν έχουν π.χ. οχτώ (8) χρόνια επαγγελματική δραστηριότητα, θα θεωρηθεί ότι απέκτησαν το παρακάτω εισόδημα, εάν η επαγγελματική τους εγκατάσταση έχει μισθωτική αξία δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δραχ.

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

1) Επαγγελματική αμοιβή	1.800.000 δρχ.
2) Μισθωτική αξία	600.000 δρχ.
3) Προσαύξηση λόγω ετών εργασίας	
	$2.400.000 \times 50\% = 1.200.000$ δρχ.

Συνολικό ποσό ελαχίστου εισοδήματος 3.600.000 δρχ. χωρίς άλλες προσαυξήσεις, πλην των ορθοδοντικών οι οποίοι συμπεριλαμβάνονται στις ρυθμίσεις της παραγράφου έξι (6) του άρθρου δύο (2) και δεν εξαιρούνται όπως οι λοιποί οδοντίατροι. Γιατί άραγε; Εκρίθησαν "πτωχότεροι" των ιατρών;

Εύλογα λοιπόν, οι "Πανεπιστημιακοί" γιατροί, θα κοιτάζουν με μισό μάτι τους "Πανεπιστημιακούς" οδοντίατρους.

Οι οδοντίατροι έτυχαν και άλλης "απαλλαγής", αφού δεν υποχρεούνται σε τήρηση βιβλίου ασθενών; Αν και από τη γενικότερη εμπειρία που υπάρχει, οι οδοντιατρικές εργασίες απαιτούν σημαντικό χρονικό διάστημα και αλληπάλληλες επισκέψεις, του "ασθενούς", πράγμα που μάλλον θα επέβαλε, όχι απλώς θα δικαιολογούσε την τήρηση βιβλίου "ασθενών".

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Η επαγγελματική ομάδα των δικηγόρων φαίνεται ότι είναι η θιγόμενη περισσότερο από όλες τις άλλες. Έτσι εξαιρέθηκαν από τα κριτήρια προσδιορισμού του ελαχίστου φορολογητέου εισοδήματός τους:

- α) Οι παραστάσεις στα Πταισματοδικεία.

β) Μειώθηκε η προσαύξηση του ανωτέρω εισοδήματος για τις παραστάσεις τους στα Τριμελή Εφετεία από πέντε τις εκατό (5%) σε τρία τοις εκατό (3%).

Η εμμονή τους στις θέσεις που έχουν διατυπώσει για το φορολογικό πλέον νόμο, είναι δυσεξήγητη εκτός αν ευελπιστούν ότι αυτός σε ό,τι τουλάχιστον τους αφορά θα τροποποιηθεί με νεότερο στο εγγύς μέλλον. Πάντως, είναι γεγονός ότι επί συνόλου περίπου 25.000 δικηγόρων της χώρας οι χαρακτηριζόμενοι ως "μεγαλοδικηγόροι" δεν ξεπερνούν τους (1.000), δηλαδή ποσοστό μόλις τέσσερα τοις εκατό (4%).

Εν πάσει περιπτώσει, ο υπολογισμός του ελαχίστου ποσού φορολογητέου εισοδήματος για τους δικηγόρους θεωρείται ο περιπλοκότερος από όλους τους άλλους, ίσως και διότι είναι ο πλέον ευέλικτος κλάδος και λόγω της ειδικότητας.

Έτσι θεωρείται ότι η επαγγελματική αμοιβή ενός δικηγόρου ανέρχεται ετησίως στο ποσό του 1.800.000 δρχ. "Το ποσό αντιστοιχεί σε εισόδημα που πραγματοποιεί δικηγόρος με τριάντα (30) παραστάσεις".

Εν συνεχεία προστίθεται η μισθωτική αξία της επαγγελματικής στέγης. Στη συνέχεια η παράγραφος πέντε (5), αφού προηγουμένως η παράγραφος τέσσερα (4) τους εξαιρεί από τη γενική ρύθμιση ετήσιας κατά δέκα τοις εκατό (10%) αύξησης, ομιλεί μακροσκελέστατα, ειδικά γι' αυτούς. Έτσι:

"5. Για τους δικηγόρους το ελάχιστο καθαρό εισόδημα που προκύπτει από το άθροισμα του τεκμαρτού εισοδήματος κατά τα οριζόμενα στην υποπερίπτωση γγ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 και της

μισθωτικής αξίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, προσαυξάνεται ως εξής:

α) Κατά ένα τοις εκατό (1%) για κάθε γραμμάτιο προείσπραξης πέραν των τριάντα (30) κατ' έτος, με εξαίρεση τα γραμμάτια προείσπραξης που αφορούν τις διεξαγωγές, παραστάσεις ενώπιον πταισματοδικείου και μεταβιβάσεις ακινήτων, τις αποκοπή παραστάσεις για λογαριασμό του ιδίου, των δήμων και κοινοτήτων, των ασφαλιστικών εταιριών, του Επικουρικού Κεφαλαίου και τραπεζών, καθώς και των εργατικών υποθέσεων για τις οποίες υποβάλλεται το εργολαβικό νόμο στην αρμόδια ΔΟΥ. Οι εξαιρέσεις αυτής της περίπτωσης ισχύουν και για τις επόμενες προτάσεις β' και γ'. Για όσους έχουν λιγότερα από τριάντα (30) γραμμάτια προείσπραξης κατ' το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και κατά ένα και μισό τοις εκατό (1,5%) για γραμμάτιο προείσπραξης κάτω των τριάντα.

Μετά πέντε τοις εκατό (5%) για κάθε παράσταση πενταμελή εφετεία και κατὰ τρία τοις εκατό (3%) σε τριμελή εφετεία.

Μετά δέκα τοις εκατό (%) για κάθε παράσταση σε εφετεία κακουρηγμάτων, κακουργοδικείων, ανώτατα δικαστήρια.

Στις περιπτώσεις των εργατικών υποθέσεων, ο δικηγόρος αμείβεται με εργολαβικό συμβόλαιο ποχρεούται από τη δημοσίευση του παρόντος να υποβάλλει αντίγραφο του συμβολαίου στην αρμόδια ΔΟΥ. Το Δημόσιο, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί ωφελείας, οι ΟΤΑ και το ΝΠΙΔ υποχρεούται να παρακρατούν ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί της αμοιβής του δικηγόρου. Τα πρόσωπα αποδίδουν τα ποσά της παρακράτησης της παραγράφου αυτής μέχρι τη 10η ημέρα του μήνα. Μαζί με την οικεία δήλωση απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου γνωστοποιποιείται στην αρμόδια ΔΟΥ και αντίγραφο της

απόφασης δικαστηρίου. Σε περιπτώσεις εργατικών υποθέσεων που δεν έχει υποβληθεί το εργατικό δίκαιο, το καθαρό εισόδημα του δινηγόρου, προκύπτει με βάση το άρθρο αυτό, προσυξάνεται κατά δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμές ανά των υποθέσεων αυτών.

Το πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού που προκύπτει κατ' αποκοπή παραστάσεις για λογαριασμό του δημοσίου, δήμος και κοινοτήτων, δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων, αστικών εταιριών και τραπεζών εφόσον το αυτό προκύπτει από σχετική βεβαίωση και πενήντα τοις εκατό (50%) του μερίσματος κατανέμεται κατ' έτος από τον οικείο δικηγόρο.

Ουσιαστικά, η ανωτέρο θέσπιση σημαίνει ότι ένας δικηγόρος με επαγγελματική εγκατάσταση 50 τετρ. και με τιμή ζώνης 200.000 δρχ., που έχει εκδόσει τριάντα (30) γραμμάτια προείσπραξης, θα έχει κατ' αρχήν ως αφετηρία, του βάσει κριτηρίων, φορολογιτέου εισοδήματος το ποσό των δύο εκατομμυρίων τετρακοσίων χιλιάδων (2.400.000) δραχμών.

Το ποσό αυτό εξάγεται από

Επαγγελματική αμοιβή 1.800.000 δρχ. και μισθωτική αξία επαγγελματικής στέγης 100.000.000 δρχ. x 6%= 600.000 δρχ.

Αν το ανωτέρο έχει πραγματοποιήσει δέκα (10) παραστάσεις σε εφετία, εκ των οποίων επτά (7) σε τριμελή και τρία (3) σε πενταμελή, το ανωτέρο εισόδημα θα αυξηθεί ως εξής:

Για τις παραστάσεις στα Τριμελή Εφετεία 1%, (δηλαδή (7) παραστάσεις επί 3%- 21%.

Για τις παραστάσεις στα πενταμελή εφετεία 5%, (δηλαδή (3) παραστάσεις επί 5%= 15%.

Επομένως θα προσ αυξηθεί συνολικά κατά 36% (21+17%) και έτσι το τελικό φορολογητέο ποσό που θα προκύψει τεκμαρτά θα είναι:

$$2.400.000 + (2.400.000 \times 36)/100 = 3.264.000 \text{ δρχ.}$$

Εάν ο δικηγόρος ανήκει στην κατηγορία αυτών που πραγματοποιούν πολλές παραστάσεις, μάλιστα σε ανώτατα δικαστήρια, αναλαμβάνει εργατικές υποθέσεις, παρίστανται ως συνήγορος του Δημοσίου, κ.λπ. τότε το κατά τα ανωτέρω εισόδημά του αυξάνεται περαιτέρω ανάλογα με το είδος των υποθέσεων. Ας δούμε ένα θεωρητικό παράδειγμα το οποίο εξαντλεί όλες τις βαθμίδες προσ αυξήσεως του ελαχίστου βάσει κριτηρίων εισοδήματος ενός δικηγόρου.

Ας υποθέσουμε ότι πρόκειται για δικηγόρο παρ' Αρείω Πάγω, που είναι ταυτόχρονα και Επίκουρος Καθηγητής σε κάποια Πανεπιστημιακή Σχολή, που ασχολείται με την Εφαρμοσμένη Νομική Επιστήμη. Έστω ότι ο ανωτέρω εξέδωσε εκατό (100) γραμμάρια προείσπραξης. Η επαγγελματική του εγκατάσταση έχει εμβαδόν ενενήντα (90) τετρ. μέτρα και τιμή ζώνης της περιοχής ανέρχεται στο ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) δρχ.

Έστω ακόμη ότι από τα παραπάνω γραμμάρια προείσπραξης τα τριάντα (30) αφορούν παραστάσεις που έγιναν σε Εφετείο για κακουργήματα και υπουργοδικεία ή σε Ανώτατα Δικαστήρια. Ακόμη δεκαπέντε (15) από αυτές έγιναν σε Τριμελή Εφετεία και δέκα (10) σε Πενταμελή Εφετεία.

Ο ανωτέρω ανέλαβε την ομαδική επίλυση διαφοράς αποδοχών τριάντα (30) υπαλλήλων του Δημοσίου με εργολαβικό συμβόλαιο που προβλέπει αμοιβή σε ποσοστό επί των κερδηθέντων είκοσι τοις εκατό (20%) που ανήλθαν σε 6.000.000 δρχ.

Ακόμη παρέστη ως εκπρόσωπος του Δημοσίου σε διάφορες υποθέσεις κατ' αποκοπήν από τις οποίες έλαβε ως αμοιβή το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών.

Τέλος έλαβε μέρος από το δικηγορικό του σύλλογο το ποσό των διακοσίων (200.000) δρχ.

Κάλλιστα η περίπτωση αυτή θα μπορούσε να δοθεί και ως θέμα εξετάσεων, σε μια από τις σχετικές σχολές.

"Να βρεθεί λοιπόν το ελάχιστο ποσό τεκμαρτού εισοδήματος του ανωτέρω βάσει των κριτηρίων το νόμου 2214/94"

"Βασικό ποσό εισοδήματος"="Επαγγελματική Αμοιβή"+ "Μισθωτική Αξία

Επαγγ. Στέγης"=1.800.000 δρχ. +(90τ.μ. χ 200.000 δρχ χ
(6/100))=1.080.000=2.880.000 δρχ.

Το ποσό αυτό προσαυξάνεται.

α) Κατά 1% για κάθε γραμμάτιο προείσπραξη πάνω από τα τριάντα (30), από τα οποία όμως αφαιρούνται τα γραμμάτια προείσπραξης, των παραστάσεων που έγιναν για λογαριασμό του δημοσίου, τα οποία υποθέτουμε ότι είναι δέκα (10) και αυτών για την επίλυση της διαφοράς των αποδοχών που επίσης υποθέτουμε ότι είναι πέντε (5).

Ετσι, η προσαύξηση θα είναι εβδομήντα (70) μείον δεκαπέντε (15), επί τοις εκατό (1%), ίσον ποσοστό προσαύξησης, πενήντα πέντε τοις εκατό (55%).

β) Παραστάσεις σε κακουργοδικεία κ.λπ. τριάντα (30) και επομένως προσαύξηση $30 \times 10\% = 300\%$.

γ) Παραστάσεις σε πενταμελή εφετεία $10 \times 5\% = 50\%$.

δ) Παραστάσεις σε τριμελή εφετεία $15 \times 3\% = 45\%$.

ε) Από τη διάταξη της περιπτώσεως "δ" της παραγράφου 4, προκύπτει έμμεσα ότι το ανωτέρω εισόδημα προσαυξάνεται και με το ποσό, που αναγράφεται ως αμοιβή του δικηγόρου στις εργατικές υποθέσεις, αφού αν δεν υποβληθεί το συμβόλαιο στην αρμόδια ΔΟΥ, το καθαρό εισόδημα του δικηγόρου, προσαυξάνεται κατά 10.000 δρχ. ανά ομόδικο.

Έτσι, στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει προσαύξηση σε ποσοστό αλλά χρηματική, που είναι σύμφωνα με τα δεδομένα που υποθέσαμε, $6.000.000 \text{ δρχ.} \times 20\% = 1.200.000 \text{ δρχ.}$

στ) Ακόμη με το 50% της αμοιβής που έλαβε από το δημόσιο δηλαδή $1.000.000 \times 50\% = 500.000 \text{ δρχ.}$

1) Και επιπλέον με το 50% του μερίσματος που έλαβε από το σύλλογο του, δηλαδή $200.000 \text{ δρχ.} \times 50\% = 100.000 \text{ δρχ.}$

Τέλος επειδή είναι πανεπιστημιακός υπάρχει μια ακόμη προσαύξηση της τάξεως του 30%. (Εάν ήταν λέκτορας η προσαύξηση θα ήταν 10%).

Έτσι οι προσαυξήσεις θα είναι:

α) Οι ποσοστιαίες $5\% + 300\% + 50\% + 45\% + 30\% = 480\% \times 2.880.000 = 13.824.000 \text{ δρχ.}$

β) Οι χρηματικές $1.200.000 + 500.000 + 100.000 = 1.800.000 \text{ δρχ.}$ και το συνολικό φορολογητέο ποσό του ανωτέρου θα είναι: $2.880.000 \text{ δρχ.} + 13.824.000 \text{ δρχ.} + 1.801.000 \text{ δρχ.} = 18.504.000 \text{ δρχ.}$

Είναι ευκολονόητο υποθέτουμε, ότι το τελικό καθαρό φορολογητέο εισόδημα των ανωτέρω, θα διαμορφωθεί ανάλογα με τα αντίστοιχα

οικονομικά στοιχεία που θα αφορούν τον καθένα χωριστά. Ανάλογα θα υπολογιστεί και ο φόρος.

ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΣ

Η επαγγελματική αμοιβή καθορίζεται στο ποσό του 1.800.000 δρχ., που "θεωρείται ότι αντιστοιχεί στις ετήσιες τακτικές αποδοχές μισθωτού φυσιοθεραπευτή - νοσηλευτή στο πρώτο έτος υπηρεσίας και κτηνίατρου μισθωτού στο δημόσιο τομέας στο πρώτο έτος υπηρεσίας προσαυξημένες κατά τριάντα τοις εκατό (30%)". Και για τις δύο αυτές κατηγορίες επαγγελματιών, ισχύει η παράγραφος 4, του άρθρου 2του Ν. 2214/94, σύμφωνα με την οποία, το ανωτέρω προσδιοριζόμενο ποσό ελαχίστου καθαρού εισοδήματος, προσαυξάνεται μετά το τρίτο (3ο) έτος, κατά 10% ανά έτος μέχρι το εικοστό (20ο) και μειούται κατά το ίδιο ποσοστό ανά έτος, μετά από αυτό, δηλαδή από το 21ο έτος και εφεξής. Ακόμη οι παραπάνω κατηγορίες, εξαιρούνται και από τις προσαυξήσεις λόγω πανεπιστημιακών τίτλων.

Ετσι θεωρητικά το εισόδημα ενός κτηνίατρου ή ενός φυσιοθεραπευτή (συγγενείς ειδικότητες βλέπετε), η επαγγελματική στέγη, των οποίων έχει "τιμή ζώνης" 150.000 δρχ. το τετρ.μέτρο με εμβαδόν 80 τετρ. μέτρων και των δύο και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους επί δώδεκα (12) χρόνια ο πρώτος (κτηνίατρος) και οχτώ (8) χρόνια ο δεύτερος (φυσιοθεραπευτής), θα έχει ως εξής:

α) Κτηνίατρος: 1) Επαγγ.αμοιβή: 1.800.000 δρχ.

2) Μισθωτική αξία: $(80 \times 150.000 \times 6)/100=720.000$

ήτοι σύνολο 2.520.000 δρχ.

Το ποσό αυτό προσαυξάνεται κατά 10% ανά έτος, μετά το τρίτο και συνεπώς το εισόδημα του κτηνίατρου, που ασκεί το επάγγελμα επί δώδεκα (12) χρόνια, θα αυξηθεί στο ποσό των τεσσάρων εκατομμυρίων επτακοσίων ογδόντα οκτώ χιλιάδων (4.788.000) δραχμών ($12-3=9 \times 10\%=90\%$) και $(2.520.000 + ((2.520.000 \times 90)/100) = 4.788.000)$

β) Φυσιοθεραπευτής: 1) Επαγγ. αμοιβή: 1.800.000.

2) Μισθωτική αξία: 720.000 ήτοι σύνολο 2.520.000 δρχ., πλέον η προσαύξηση λόγω ετών επαγγελματικής ενασχόλησης, ($8 - 3 = 5 \times 10\% = 50\%$) και $(2.520.000 \times 50)/100 = 1.260.000) + 2.520.000 = 3.780.000$ δρχ. που θα είναι το ελάχιστο καθαρό εισόδημα, επί του οποίου θα φορολογηθεί ο φυσιοθεραπευτής.

**Ο ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ,
ΛΟΓΙΣΤΗΣ Η ΦΟΡΟΤΕΧΝΗΣ, ΑΝΑΛΥΤΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗΣ**

Η επαγγελματική αμοιβή καθορίζεται σε 1.800.000 δρχ. Το ποσό αυτό θεωρείται ότι αντιστοιχεί στις ετήσιες τακτικές αποδοχές μισθωτού λογιστή, που βρίσκεται στο πρώτο έτος υπηρεσίας του.

Στο ανωτέρω ποσό δεν υπάρχει η κατά 30% προσαύξηση, με την οποία επιβαρύνθηκε η επαγγελματική αμοιβή του φυσιοθεραπευτή και του κτηνίατρου. Φαίνεται ότι οι τελευταίοι, ως μισθωτοί του δημοσίου, αμείβονται χειρότερα από τους μισθωτούς λογιστές, προφανώς όμως όχι του δημοσίου.

Και για τους επαγγελματίες αυτούς ισχύει η προσαύξηση κατά 10% ανά έτος μετά το τρίτο (3ο) έτος άσκησης της επαγγελματικής τους

Τα τεκμήρια ως μέσον αύξησης των δημοσίων εσόδων

δραστηριότητας, όπως και η αντίστοιχη μείωση μετά το 20ο, ενώ υπάρχει και η επιπλέον επιβάρυνση, με βάση τους τίτλους σπουδών τους. Έτσι αν έχουν πτυχίο πανεπιστημιακό, ελληνικό ή ξένο, το εισόδημα που έχει προκύψει μέχρις εδώ προσαυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%), ενώ αν είναι πτυχιούχος ΤΕΙ ή αντιστοίχων ξένων σχολών, προσαυξάνεται κατά πέντε τοις εκατό (5%).

Δηλαδή, αν ένας ερασιτέχνης ή λογιστής έχει α) Επαγγ. Στέγη 100 τετρ. μέτρων, με τιμή ζώνης 160.000 δρχ. εξασκεί το επάγγελμα δεκαπέντε (15) χρόνια και γ) Είναι πτυχιούχος της Ανωτάτης Εμπορικής (η οποιασδήποτε άλλης παρόμοιας σχολής θα φορολογηθεί για εισόδημα ύψους έξι εκατομμυρίων επτακοσίων σαράντα δύο χιλιάδων διακοσίων (6.742.200) δραχμών, που θα προκύψει ως εξής:

α) Επαγγ. Αμοιβή 1.800.000 δρχ

β) Μισθ. αξία Επαγγ. Στέγης

$$(100 \times 160.000 \times 6) / 100 = 960.000 \text{ δρχ. ΣΥΝΟΛΟ}$$

2.760.000 δρχ.

γ) Προσαύξηση, λόγω ετών Επαγγελματικής απασχόλησης (15-3) x 10% = 120%.

Δηλαδή $(2.760.000 \times 120) / 100 = 3.312.000 \text{ δρχ.}$

ΝΕΟ ΣΥΝΟΛΟ 6.072.000 δρχ.

Προσαύξηση λόγω τίτλου σπουδών 10%.

Ητσι $(6.072.000 \times 10) / 100 = 607.200 \text{ δρχ.}$

ΤΕΛΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΠΟΣΟ. 6.072.000 δρχ. + 670.000 δρχ. = 6.742.200 δρχ.

**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ
ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ**

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

ΚΕΝΤΡΩΝ

Καθορίζεται, επαγγελματική αμοιβή ύψους δύο εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (2.500.000) δραχμών, που θεωρείται ότι αντιστοιχεί στις ετήσιες ακαθάριστες αποδοχές μουσικού με βάση το κατώτερο προβλεπόμενο ημερομίσθιο προσαυξημένο κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι οι "καλλιτέχνες" δεν έχουν μόνιμη ετήσια απασχόληση, αλλά εργάζονται με τη "σαιζόν". Ετσι σημαντικά χρονικά διαστήματα του έτους μένουν χωρίς δουλειά. Είναι βέβαιο ότι τα κριτήρια, δε θα επηρεάσουν φορολογικά τους "μεγάλους" του χώρου αυτού, ενώ η πλειονότητα που αγωνίζεται κυριολεκτικά για το μεροκάματο, θα βρεθεί προ φορολογικών εκπλήξεων.

Επειδή προφανώς η κατηγορία αυτή "επαγγελματιών", δε διαθέτει επαγγελματική στέγη, προκειμένου να προσαυξηθεί η επαγγελματική αμοιβή, επελέγη για το σκοπό αυτό ο συντελεστής δισκογραφικής δραστηριότητας, που ανάλογα με τους δίσκους ή κασέτες που έχει κυκλοφορήσει ο καλλιτέχνης, προσαυξάνει το ανωτέρω ποσό, ως εξής:

Εάν έχει κυκλοφορήσει δίσκο, 1,5

με κυκλοφορία μέχρι 5.000 τεμ. 3

με κυκλοφορία από 5.001 έως 10.000 τεμ. 4

με κυκλοφορία από 10.001 έως 15.000 τεμ. 5

με κυκλοφορία από 15.001 έως 20.000 τεμ. 7

με κυκλοφορία από 20.001 έως 30.000 τεμ. 9

με κυκλοφορία άνω των 30.000 τεμ. 11.

Πέρα από αυτή την προσαύξηση όμως, ισχύει και η ανά έτος επαγγελματικής δραστηριότητας κατά 10%, με την αντίστροφη μείωση, από το εικοστό πρώτο (21ο) έτος και αφεξής.

Έτσι π.χ. τραγουδιστής που ασκεί τη δραστηριότητα δέκα (10) χρόνια και έχει κυκλοφορήσει ένα (1) δίσκο, που κι αυτόν πλήρωσε ο ίδιος, θα θεωρηθεί ότι έχει τεκμαρτό εισόδημα βάσει κριτηρίων, το εξής:

1) Επαγγελματική αμοιβή 2.500.000 δρχ.

2) Προσαύξηση λόγω δίσκου $2.500.000 \times 1,5 = 1.250.000$ δρχ.

3) Προσαύξηση λόγω ετών $3.750.000 \times [(10-3) \times 10\%] = 2.625.000$ δρχ.

ήτοι σύνολο καθαρού φορολογητέου (ελαχίστου) εισοδήματος.

$$2.500.000 + 1.250.000 + 2.625.000 = 6.375.000 \text{ δρχ.}$$

Ο φόρος που θα προκύψει, θα είναι ανάλογος με τις τυχόν εκπτώσεις που θα υπάρξουν για τον καθένα, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί μέχρι εδώ.

Και με τους καλλιτέχνες, τελειώσαμε και το κεφαλαίο φορολογίας των Ελευθέρων Επαγγελματιών. Στο αρχικό νομοσχέδιο υπήρχε και ένα τρίτο εδάφιο το οποίο μνημόνευε και ορισμένες ακόμη κατηγορίες επαγγελματιών, που είχε ως εξής:

"3. Ως ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από ατομική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος του χημικού, γεωπόνου, σχεδιαστή, διερμηνέα, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, ηθοποιού, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ενδυματολόγου, διακοσμητή, αναλογιστή και εμπειρογνώμονα, που δεν τηρούν βιβλία

αν και υπόχρεοι ή τηρούν βιβλία δεύτερης κατηγορίας του ΚΒΣ, θεωρείται, η επαγγελματική αμοιβή που ορίζεται στην υποπερίπτωση ΖΖ' της περίπτωσης α' της επόμενης παραγράφου".

ΑΓΡΟΤΕΣ

Ο φορολογικός νομοθέτης κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να περιοριστεί η δυνατότητα μη υποβολής φορολογικής δήλωσης. Έτσι ως προς το ποιοι υποχρεούνται, από τους ανήκοντες στην επαγγελματική ομάδα των γεωργών, να υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος θέσπισε τα εξής στο άρθρο 7 του Ν. 2214/94:

"Φυσικά πρόσωπα, κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, που έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα, υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση εφόσον το ετήσιο καθαρό γεωργικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δρχ. και δε συντρέχει για τα πρόσωπα αυτά μια από τις περιπτώσεις α,β,γ,δ,ε,στ,ζ,θ,ια της παραγράφου 1 του άρθρου "του Ν.Δ. 3323/1955". Δηλαδή, αν σύμφωνα με τις παραπάνω περιπτώσεις δεν ήταν υποχρεωμένος να υποβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος, ως ανήκων σε κάποια από αυτές, οπότε ούτως ή άλλως υπέβαλε δήλωση.

Ακόμα "εξαιρετικά, οι άνω υπόχρεοι υποβάλλουν δήλωση, εφόσον λαμβάνουν επιδοτήσεις ποσού άνω των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δρχ. για προϊόντα ζωϊκής παραγωγής".

Έτσι αν για παράδειγμα ένας "αγρότης" που είναι παράλληλα και ελαιοχρωματιστής, οικοδόμος, επισκευάζει θαλάσσια ποδήλατα και υποαπασχολείται ως μισθωτός σε κάποια παραθαλάσσια μικρή πόλη, με ετήσιο εισόδημα κάτω των 800.000 δρχ. επίσημα, από μισθωτές

υπηρεσίες, δεν "υποχρεούται" να υποβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Ακόμη, ο ανωτέρω μπορεί να διαθέτει αγροτικό αυτοκίνητο, χωρίς και πάλι να είναι υποχρεωμένος να υποβάλει δήλωση. Τέλος, μπορεί να έχει και δύο-τρία διαμερισμάτια, "να τα δηλώνει κενά" να διαμένει ο ίδιος σε ενοίκιο ή να φιλοξενείται και πάλι να μην "υποχρεούται" σε υποβολή δήλωσης φόρου εισοδήματος.

Ο ίδιος, επίσης, μπορεί να έχει στην ιδιοκτησία του και μερικά στρέμματα χωράφια, ένα-δύο οικόπεδα εντός του οικισμού και ίσως και του "αέρα" μερικών ακινήτων και πάλι να μην "υποχρεούται" σε υποβολή δήλωσης.

Μ'αυτόν τον τρόπο κινδυνεύει να μείνει κενή περιεχομένου η διάταξη, που προβλέπει την ταυτόχρονη με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, συνυποβολή υπεύθυνης δήλωσης με τα πλήρη στοιχεία όλων των ακινήτων που κατέχονται από το φορολογούμενο.

Τέλος για να καλύψει ο φορολογικός νομοθέτης και την περίπτωση του παραδείγματος "φυσικά πρόσωπα, τα οποία αποκτούν ΚΑΙ γεωργικό εισόδημα, χωρίς ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΓΡΟΤΕΣ, υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση, ανεξάρτητα από το ύψος του καθαρού γεωργικού εισοδήματος που αποκτούν ή το ύψος των επιδοτήσεων που λαμβάνουν ή το ύψος του επιστρεφόμενου φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) που εισπράττουν".

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΚΡΙΣΕΙΣ

Τα τεκμήρια άρχισαν ήδη να δημιουργούν τις παρενέργειες τους.

Ακόμα και τώρα η ελληνική οικονομία, βρίσκεται στο έλεος των αποφάσεων χιλιάδων ανά την επικράτεια γεωργών, ιδιοκτητών φορτηγών αυτοκινήτων και βυτιοφόρων, εμπόρων και βιοτεχνών και επαγγελματικών συντεχνιών. Ίσως ο τελευταίος φορολογικός νόμος 2214/1994 "Αντικειμενικό σύστημα φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις" να αποτελεί το πιο πολυσυζητημένο νομοθέτημα του ελληνικού κράτους τα τελευταία χρόνια. Αυτό το κύμα διαμαρτυρίας δικαιολογεί αυτό που εξ αρχής τονίσαμε στην εισαγωγή αυτής της εργασίας μας, ότι το πρόβλημα της δίκαιης φορολογικής μεταχείρισης, είναι στη βάση, το πρόβλημα σχέσης εμπιστοσύνης κράτους και πολίτη.

Μια πιο ολοκληρωμένη μελέτη του νέου φορολογικού νόμου, όπως αυτός παρουσιάστηκε και από την εργασία μας θα κατέληγε στο συμπέρασμα ότι βρισκόμαστε μπροστά σε ένα πλήθος νέων τεκμηρίων, ώστε να μιλάμε για "τεκμηριοποίηση" της φορολογίας. Σήμερα το "φορολογικό τεκμήριο" κυριαρχεί και στην επιχειρηματική δραστηριότητα και στις ιδιωτικές συναλλαγές και τείνει να αποτελέσει γενικευμένη συμπεριφορά του κράτους στο δημοσιονομικό τομέα. Το κράτος θεωρεί ότι τα τεκμήρια αποτελούν σημαντικό μέσο άμυνας του ενάντια στο φαινόμενο της φοροδιαφυγής που τα τελευταία χρόνια γνωρίζει επικίνδυνη εξάπλωση στη χώρα μας, ώστε να ευελπιστούμε ότι με ένα εκτεταμένο σύνολο κανονισμών και ρυθμίσεων, χωρίς παράλληλη βελτίωση άλλων παραγόντων, θα καταφέρουμε να το εξαφανίσουμε. Οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να γίνονται με βάση τους υπάρχοντες νόμους και να μην προκαλούν κοινωνικές εκρήξεις, όπως αυτές που διαδραματίστηκαν στις "εθνικές οδού", και τις πόλεις της

Ελλάδας. Χωρίς να θέλουμε να αμφισβητήσουμε τη θετική στάση που επικρατεί για τη νέα φορολογική προσπάθεια, θα έπρεπε να υπογραμμιστεί και η ύπαρξη στελεχών στον καινούργιο νόμο όπως και η σκληρότητα ορισμένων ποινικών του διατάξεων, με την παράλληλη απαγόρευση σχεδόν της προσφυγής των θυγομένων στη Δικαιοσύνη. Είναι γεγονός ότι η φορολόγηση των πολιτών με βάση τα τεκμήρια οδηγεί στην αποδυνάμωση της έννοιας της φορολογικής δικαιοσύνης και από την άποψη αυτή δε συντελεί στην δημιουργία και στην εμπέδωση φορολογικής συνείδησης. Από το άλλο μέρος όμως το κράτος δεν είναι δυνατόν να παραμείνει απλός θεατής με "σταυρωμένα τα χέρια" στη συνέχεια υποβάθμιση των εσόδων που προκαλεί έντονες δημοσιονομικές ανισορροπίες. Με όλες τις αρνητικές για την οικονομία της χώρας συνέπειες, είναι πέρα από κάθε αμφισβήτηση ότι η γενικευμένη εφαρμογή των τεκμηρίων προκαλεί σε πάρα πολλές περιπτώσεις καταστάσεις αδικίας στην φορολογική μεταχείριση των πολιτών. Ίσως το πιο εκσυγχρονιστικό στοιχείο σε ένα καινούργιο φορολογικό νομοθέτημα να ήταν και η παράθεση μέσων άμυνας κατά των τεκμηρίων.

Σε ένα σεμινάριο που οργάνωσαν τα μέλη του οικονομικού επιμελητηρίου της Ελλάδας, εκφράστηκαν πάμπολλες ανησυχίες για το νέο νόμο αλλά διατυπώθηκαν και αρκετές ουσιαστικές προτάσεις.

Ως προς την αντικειμενικοποίηση της φορολογίας ορισμένων κατηγοριών φορολογούμενων, θεωρήθηκε σκόπιμη ως ένα βραχυχρόνιο μέτρο, εν όψει των τεραστίων διαστάσεων που έχει πάρει η φοροδιαφυγή και της αδυναμίας εφαρμογής άλλων λύσεων. Θα πρέπει όμως να εφαρμοστεί με βάση προσεκτικά επιλεγμένα κριτήρια, ώστε να

μειωθεί κατά το δυνατόν η έκταση της αυθαιρεσίας την οποία φύση του συνάγεται το μέτρο.

Είναι αδιανόητο στις σύγχρονες οικονομίες η αύξηση των φορολογικών εσόδων και η δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών, να βασίζεται σε εξωλογιστικές μεθόδους προσδιορισμού του εισοδήματος, όπως γινόταν μέχρι σήμερα. Ορισμένες βελτιώσεις που θα έπρεπε να υπαχθούν στο νέο νόμο όσον αφορά το αντικειμενικό σύστημα φορολογίας θα ήταν:

- Το νέο σύστημα να λαμβάνει υπόψη του, όλους τους δείκτες που προσδιορίζουν το εισόδημα.

- Οι δείκτες δεν πρέπει να είναι ενιαίοι, αλλά να διαφέρουν ανάλογα με την οικονομική δραστηριότητα. Επίσης ενδέχεται όλοι οι δείκτες να μην έχουν την ίδια βαρύτητα.

- Δείκτες όπως η "μισθωτική αξία του εξοπλισμού", παρουσιάζουν συχνά προβλήματα στην πρακτική εφαρμογή και ο προσδιορισμός τους είναι σχεδόν αδύνατος αν δεν υπάρχει αντίστοιχη "αγορά".

- Παράλληλη εφαρμογή των αντικειμενικών κριτηρίων με τα τεκμήρια διαβίωσης. - Θετικό επίσης το μέτρο της καθιέρωσης ενός ελάχιστου τεκμαρτού εισοδήματος των ελεύθερων επαγγελματιών που θα είναι το εισόδημα που θα αποκτούν οι μισθωτοί αντίστοιχης ειδικότητας με μια σχετική πρσαύξηση.

Προτάσεις γίνονται επίσης και για τα τεκμήρια. Προτείνεται μια γενικότερη αναθεώρηση τους, με σκοπό να γίνουν τα τεκμήρια περισσότερο δίκαια και αποτελεσματικά. Ειδικότερα θα πρέπει να καταργηθούν τεκμήρια που δεν είχαν σήμερα ισχυρή δικαιολογητική βάση και να αντικατασταθούν με άλλα. Για παράδειγμα, δεν μπορεί να

θεωρηθεί τεκμήριο η κατοχή βάρκας, η οποία δε συνεπάγεται κατ'ανάγκη δαπάνες σε ετήσια βάση για τον ιδιοκτήτη της και να μη λαμβάνονται υπόψη τα διδάκτρα που καταβάλλονται σε ιδιωτικά εκπαιδευτικά κέντρα, τα ταξίδια αναψυχής εξωτερικού και οι δαπάνες κινητής τηλεφωνίας κ.τ.λ. Επίσης η καθιέρωση ως τεκμήριο του ενοικίου θα πρέπει να γίνει με την προϋπόθεση, ότι λαμβάνεται υπόψη και το τεκμαρτό ενοίκιο στο οποίο περιλαμβάνεται και η ιδιοκατοίκηση.

Ξέχωρα όμως με τα συγκεκριμένα ζητήματα που τίθενται με τον καινούργιο νόμο και από όπου ότι φαίνεται θα μας απασχολήσουν για πολύ καιρό ακόμα, είναι απαραίτητο να πούμε ότι η σύγχρονη ελληνική κεντρική διοίκηση βρίσκεται ίσως στο κρισιμότερο σημείο καμπής της.

Η τροχιά ανάπτυξης που όλοι ευελπιστούμε να έχουμε όπως και η αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής χρειάζεται σύσσωμη συστράτευση κράτους πολιτών. Τα ζητήματα που θα πρέπει να βρουν λύση είναι η αναποτελεσματικότητα του "φοροεισπρακτικού μηχανισμού", τα ίδια τα φορολογικά όργανα της πολιτείας δηλαδή οι εφορίες, η εκπαίδευση και η διαρκής επιμόρφωση των εφοριακών υπαλλήλων, η μηχανογράφηση των Δ.Ο.Υ. και η εφαρμογή νέων τεχνολογιών, οι σχέσεις εφοριακών - πολιτών και η έλλειψη κινήτρων για τους υπαλλήλους. Επίσης οι συχνές αλλαγές στα ανώτατα και ανώτερα κλιμάκια των Δ.Ο.Υ., η επιλογή συνήθως των προϊστάμενων με κομματικά κριτήρια με συνέπεια να μην υπάρχει εξοικείωση με το αντικείμενο απασχόλησης τους. Η κακή διοίκηση, δομή και οργάνωση των φορολογικών μηχανισμών, ακόμη η έλλειψη συντονισμού και η ατελής σύνδεση των εφοριών μεταξύ τους όπως και με το Κ.Ε.Π.Υ.Ο.

Από την πλευρά των πολιτών υπάρχει η ανευθυνότητα, η απροθυμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους προς τη Δ.Ο.Υ. και κυρίως η μη

συμμετοχή στα φορολογικά βάρη των ομάδων με υψηλά εισοδήματα. Ολα τα φορολογικά νομοθετήματα έδιναν λύσεις σε χρόνια προβλήματα. Πολιτική βούληση υπήρχε. Κανένας όμως δε φρόντισε να δει, να επεξεργαστεί και να αναδιορθώσει τον εισπρακτικό μηχανισμό γιατί δεν αρκεί η λήψη μιας απόφασης, χρειάζεται η παροχή κατάλληλων μέσων για την εκπλήρωση της. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εφορίες, όπως οι χώροι στους ο περιορισμένος τεχνολογικός εξοπλισμός που διαθέτουν, ο ευρύς όγκος εργασιών που τους έχει ανατεθεί είναι ανάγκη να επιλυθούν αποτελεσματικά. Οι υπάλληλοι δεν επιμορφώνονται, δε γνωρίζουν απόλυτα τους νέους νόμους και έτσι δεν αποδίδουν μέγιστα.

Η μηχανογράφηση των Δ.Ο.Υ. είναι ίσως το μεγαλύτερο εμπόδιο για την επίτευξη του στόχου. Σύμφωνα με τις πολιτικές εξαγγελίες η ολοκλήρωση των διαδικασιών μηχανογράφησης όλων των οικονομικών υπηρεσιών. Θα ολοκληρωθεί μέσα στον επόμενο χρόνο. Τα παραδείγματα δοσοληψιών και χρηματισμού εφοριακών είναι μεγάλο πλήγμα και θα πρέπει να αντιμετωπιστούν αυστηρότερα. Απαιτείται βελτίωση της δομής των φορολογικών μηχανισμών (χρησιμοποίηση αποδοτικότερων υπαλλήλων, σχεδιασμός των προβλεπόμενων εργασιών). Η διοίκηση των υπηρεσιών θα πρέπει να εφαρμόσει τις κατάλληλες πρακτικές να εκτελεί τις εντολές και να προχωρήσει στην ολοκλήρωση των εργασιών της σε ορισμένο χρόνο. Θα ευνοούσε η συνεργασία των Δ.Ο.Υ. μεταξύ τους και με το Κ.Ε.Π.Υ.Ο., για την αντιμετώπιση καταστάσεων όπως διασταύρωση στοιχείων, αντιμετώπιση φοροδιαφυγής, ψευδών φορολογικών δηλώσεων υπό το συντονισμό ενός ανώτατου, αυτόνομου οικονομικού συμβουλίου με συγκεκριμένες αρμοδιότητες. Σίγουρα αποτελεί πρόβλημα ο μεγάλος αριθμός των ανεκπλήρωτων βεβαιωμένων υποχρεώσεων των

φορολογούμενων απέναντι στις εφορίες. Επίσης η επιστροφή προς τη φοροδιαφυγή τείνει να υπερβεί σχεδόν το 40% της οικονομίας.

Απαιτείται συντονισμένη και οργανωμένη προσπάθεια με καθορισμένο νομικό πλαίσιο για μεγάλο χρονικό διάστημα καθώς και πιστή εφαρμογή των σχετικών νόμων. Η αντιμετώπιση της κατάστασης πρέπει να γίνει με θάρρος. Να παραμεληθεί το πολιτικό κόστος και να παρθούν εκείνες οι αποφάσεις που μπορεί να είναι δυσάρεστες για μια μερίδα πολιτών αλλά απόλυτα αναγκαίες. Το πρόβλημα της αναποτελεσματικότητας του φορολογικού συστήματος και των συνεπειών της φοροδιαφυγής δεν είναι μόνο τεχνο-οικονομικό αλλά κυρίως πολιτικό. Πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα πιο αξιόλογα στελέχη που θα έχουν τη βούληση, την υπομονή και την στήριξη όλων μας, για να επιλύσουμε το θέμα της φοροδιαφυγής.

Χρειάζεται η απόκτηση φορολογικής συνείδησης και συνεισφοράς στα δημόσια βάρη από όλους τους έλληνες πολίτες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Φορολογική Λογιστική II (Σημειώσεις Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων. Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ επίκουρου καθηγητή Σ.Δ.Ο., Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ.

Κώδικας Φορολογίας εισοδήματος (φυσικών και νομικών προσώπων έκδοση 2η, έτος 1989, εκδόσεις Λάμισος

Κώδικας φορολογίας εισοδήματος (φυσικών και νομικών προσώπων έκδοση 10η, έτος 1994, εκδόσεις Λάμισος

Φορολογική και επιστιμονική επιθεώρηση (κώδικας φορολογίας εισοδήματος) έκτακτη έκδοση, Νοέμβριος 1994.

Οικονομικά Χρονικά (Μηνιαία Έκδοση του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος), τεύχη 73-74, 1994

Οικονομικός Ταχυδρόμος (τεύση 41 Νοεμβρίου 94, 43 Δεκεμβρίου 94, 45 Ιανουαρίου 95) Εκδόσεις Οργανισμός Λαμπράκη.